Anul VII. Arad, Sâmbătă 8/21 Februarie 1903 Nr. 25

REDACȚIA
, Deák Ferencz-utcza nr. 20.

ABONAMENTUL
ntru Austro Ungaria:
n an . . . 20 cor.
½ an . . . 10 „
¼ an . . . 5 „
lună . . . 2 „
I de Duminecă pe an 4 coroane.
tru România și străinătate pe an 40 franci.
iscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-utcza nr. 20

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani: a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

Anul VII. Număr de Duminecă Nr. 6

UNGURII ȘI ARMATA IMPĂRĂTEASCĂ.

Sunt trecute două săptămâni de când în Dieta ungurească legiuitorii ... se sfătuesc — ori mai bine: *se certă!* — asupra proiectului de lege militar.

Mai marii oștirii, în locul întâiu ... Sa, cer pentru viitorii cinci ani cu 20.000 recruți mai mult decât până acum; se cer apoi milioane multe pentru tunuri noui și alte trebuințe militare.

Oamenii stăpânirii, rind pe rind, ... ridicat fie-care să arate că e nevoe mare să se întărească în acest chip oștirea comună, zisă și *împărătească*, de oare ce chezășia și a păcii și a integrității monarchiei este oștirea.

Ceilalți deputați însă, kossuthiștii și poporalii, nu vor să dea nici feciorii și bani. Ci zic că țeara n'are de unde da, pentru-că de sărăcia mare, cetățenii fug în America cu zecile de mii, așa că azi mâne nu va mai fi cine să are și să samene. Cât despre bani, earăși nu sunt, pentru-că și de ...el dările sunt nespus de mari.

Și se urmează astfel între oamenii stăpânirii și între oposanți o luptă la cuțite. Se ceartă încât aproape să ajungă la păruială.

Am lauda din suflet purtarea ... bărbatească a oposanților dacă ... vedea că ei într'adevăr, se gândesc la binele *tuturor* cetățenilor, de ori ce limbă ar fi ei. Dar nu e așa. Căci pe când pentru oștirea împărătească nu ... să dea nimic, pentru honvezime, ... această oștire *ungurească*, ar da ... din urmă ban ce este în visteria țerii.

Și cât n'ar da pentru scopul de *maghiarisare!* Doar în fie-care zi cer *poli unguresti*, pe cheltuiala statului, *contre naționalități*...

Ba au spus-o verde: ar da și pentru oștirea comună (împărătească) tot ce li se cere, dacă s'ar îngădui ca *și cu ajutorul oștirei să maghiarisez*e. Insuși contele Apponyi și a arătat dorința ca regimentele să se întocmească nu după comitat, ca astfel să nu fie regimente de ale *naționalităților*, ci fii naționalităților să fie împrăștiați printre Unguri, să se poată astfel forma cât mai multe regimente cu limba maghiară.

Visul lor de căpetenie ar fi de altfel introducerea limbii maghiare ca limbă de *comandă*. Dacă mai marii oștirii s'ar învoi la așa ceva, o, atunci ar da tot ce este în vistieria țerii și ce s'ar putea scoate de pe bieții plătitori de dare.

Noroc că la Viena șoviniștii sunt bine-cunoscuți. Nu ia deci nimeni în serios lupta lor din Dietă ci ori se va vota proiectul de lege militar, ori guvernul se duce.

Mercuri s'a vorbit și în sfatul împărătesc din Viena despre cele ce se petrec în Ungaria. Cel care 'i-a frecat strașnic a fost *Dr. Lueger*. Și'aceasta în firul discuțiunei ce se urmează și în Reichsrath asupra proiectelor de legi militare.

Primarul Vienei a zis.

»Partidul nostru va vota proiectul de lege militar. Și ne am hotărît la aceasta mai ales în urma celor petrecute în Ungaria. Acolo, în vremea din urmă, s'au întâmplat *lucruri de necrezut. Bărbați germani* au fost osândiți, și încă foarte greu, deși ei n'au făcut altceva, decât s'au arătat că *țin la limba maicii lor*. Nici Slavii din Ungaria n'o duc mai bine...

Venind la chestia oștirii, zice:

»Trebue să ținem toți la olaltă, pentru-că fie Nemți, fie Cehi ori Poloni, *în armată noi toți suntem austriaci* (aplause). Dacă D-Voastră, Cehii, veți ceti cum este batjocorită în Ungaria oștirea comună, cum își bat acolo joc de steagul ei, cum se cere schimbarea steagului și a altor insigii, numai ca astfel fiecare sublocotenent să aibă conștiința că *în primul rind el este Ungur*, ori mai bine *jidano-maghiar*, ear ceialalți cetățeni sunt numai tolerați, apoi așa este o datorie să ne îngrijim ca aici, în sfatul împărătesc, să ne punem pe fața impotriva tendențelor ungurești. Aici trebue să dăm expresie ideii austriace. *Să nu îngăduim ca oștirea noastră să devină ungurească*. Oștirea noastră trebue să rămână *comună*, împărătească, *cum a fost și până acum*.

Foile ungurești se năpustesc groaznic asupra lui *Lueger* pentru vorbirea aceasta. Ele știu și simt, că primarul Vienei și acum, ca și în trecut, este ca o stâncă tare, de care se sparge ori-ce val șovinist... Câtă vreme în Austria sunt bărbați ca Lueger, zadarnice rămân ori-ce încercări de a se maghiarisa armata comună.

Ear cât despre cele zise de *Lueger* în privința misiunei armatei comune, de sigur îl vor aproba toți câți vor mărirea și tăria monarchiei. Pentru-că ajungând oștirea mijloc de a desnaționalisa, nu ar mai fi apărătoare a țerii, ci dovadă a destrămării monarchiei.

Jubileul d-lui D. Sturdza, *ministru-președinte al României, cu ocasia aniversărei a 70-a a nașterei sale, se va face la 25 Februarie, cu o pompă extra-ordinară.*

Peste trei zeci de membri marcanți ai partidului național liberal s'au întrunit la dl Ferechide, inițiatorul acestui jubileu, și au discutat asupra programului organisărei acestei sărbări.

S'a hotărît ca să se dea un mare banchet în sala teatrului Național, la care să ia parte toți deputații și senatorii liberali, precum și toți membrii partidului național liberal, care ar subscrie.

Se va bate o medalie comemorativă și se va oferi d-lui D. Sturdza un obiect de artă.

•

Congres Latin. *Din inițiativa d-lui conte Angelo de Gubernatis și altor mari bărbați de Stat, italieni, s'a hotărît ținerea unui congres internațional latin, la Roma, în zilele dela 15—22 Aprilie viitor.*

Scopul acestui congres este d'a afirma printr'un pact încheiat la Roma, uniunea și frățietatea popoarelor latine și a arăta lumii întregi vitalitatea lor.

Președintele acestui congres este marele filo-roman, contele Angelo de Gubernatis.

Președinții onorari sunt prințul Colonna, primarul Romei, și ministrii Nasi și Baccelli.

Deschiderea congresului se va face la 15 Aprilie, la Campidoglio (primărie).

Direcțiile căilor ferate și ale societăți de navigație italiane, acordă o reducere de 50 la sută din prețul călătoriei. Taxa de inscriere va trebui să fie adresată președintelui societăței Latino-elenă, Angelo de Gubernatis, corso Umberto 151.

•

Temeri de resboiu. In Balcani, și anume în Macedonia se întâmplă zilnic atâtea lucruri, încât sunt temeri serioase că îndată ce se desprimăvărează va isbucni resboiul.

Se și scrie că în Rusia se fac deja pregătiri. Toate comandele corpurilor de armată au primit ordin ca să fie gata în ori-ce moment. Din tabără dela Novominsky două regimente au și plecat spre meazănoapte, să fie mai aproape de Balcani.

In Turcia de asemeni se observă o mare mișcare de trupe. Peste 250.000 soldați sunt trimiși spre hotarele Bulgariei, unde bandele macedonene s'au și ciocnit în mai multe rânduri cu Turcii. Bulgaria a trimis și ea trupe călărețe la Küstendil și peste tot, la frontieră sunt multe trupe bulgare și turcești.

George Baritiu și amicii săi.

— *Corespondență.* —

(Urmare).

17.

Blaj, 10 Iunie (29 Maiu) 1838.

Iubite frate!

... Tot am cetit cănu-i ură ca ura între literatori ... aceasta se dovedește și cu Maiorescul până dincolo. Oameni mai nesuferitori ca pe învățați nu poți să ... ei sunt mai gingași decât fetele cele mai ... dumerite; ca nasul și coada câneluí, să nu te atingi de ele, că vai! El (Maiorescu), de nu va avea reazem în bărbați de un cuget cu dînsul și tari (precum poate sunt Eforii și Directorul) e de perit, ... deși nu-l vor țipa din postul ce-l ține, dară pace și prietinie cu dascălenii în veci nu va să aibă.... Întîmplarea lui (Maiorescu) va fi al treilea *Kunststück*, după a Pleșoianului[1]) în Țeara românească și a Murgului[2]) In Moldova. Ai nostri nu sunt așa oameni, numai de persoană să nu te atingi, de obște poți sa grăești cât îți place, că părerile sunt slobode....

La *Intriga* D Tale[3]) mulți s'au însinuat, că vor să prenumere. și luând numele tuturor, te voiu înștiința. Pentru-că e de amor argumentul ei, nu trebue să te îngrozești de noi. Amorul nu poate să fie defăimat, nici se defaimă, ci numai amorul fără de lege Dintr'aceea că *celibatul*[4]) mie sau altuia nu va plăcea, nici de cum nu poți să județi că nouă scrisorile amoroase ne sunt urîte....

T. dela *Pescariul* e latinesc[5]).

T. Cipariu.

[1]) G. Pleșoianu, unul dintre cei mai distinși elevi ai lui ... fude, a fost profesor la Craiova.

[2]) E. Murgu a fost însărcinat cu catedra de logică și ... ept roman la si. Sava, în Septemvrie 1837 (V. A. Urechia, Istoria școalelor, II, p. 354). El părăsise deci mai ... ainte (după 20 Maiu 1836; nu se știe mai precis când) Moldova, unde se așezase din 1834 (Ib, p. 257 și 322). Cf. A. D. Xenopol, Cerbarea școlară dela Iași, 1885, p. 210 și 146.

[3]) Bariţiu trad. drama Intriga și amorul de Schiller și voia s'o publice prin subscripție. A găsit însă atât de puțini abonenți încât n'a mai publicat-o. — Fiind-că se crede de obște și se afirmă mereu că părinții și bunicii nostri ceteau mai mult de cât noi, mă folosesc de acest prilej să spun că eu am adunat cel puțin o sută de dovezi pentru a proba contrarul! De aceasta inerție s'a isbit și Baritiu, care scrie în Gazeta dela 1 Oct. 1833 că Intriga și amorul, ce făgănuisem a o tipări cu litere latinești, este traducătorul silit a o lăsa să zacă în pulpit, căci numai cu 33 prenumeranți ce s'au aflat, nu se poate tipări astfel de carte și nimeni nu este care să jertfească.

[4]) Celibatul, poesia iscălită Dr. V. Popp(se află în Foia literară, la 23 Aprilie (Nr. 17). Poesia acesta supărase rău pe Ciparin, care o găsea cu totul neestetică.

[5]) Pescarul este tradus de Ciparin, din Goethe Se află în Foaie literară, 21 Mai. iscălit T.

18.

Fără dată.

Mă Baritiu!

Te va fi mâhnit articolul de ratractație[6]) Lasă, frate, să mai treacă, o să-l potcovesc eu. Articolul acela e cea mai bună dovadă de prostia lor, și înaintea celui ce nu-i cunoaște. Triumful meu e sigur. Este mijloc. Dar acum voiu tăcea. Lumea rîde de ei. Toți știu că articolul nu e al meu și nu din mine, ci dela alții au auzit și Craioveni că acela e al profesorilor. Ah! să pot vorbi cu voi pe acolo cu gura: într'alt nu am nădejde.... Ceea-ce voiu scrie împotriva Sorboneï Bucureștenilor, îți voiu da-o ție prin scrisori regulate, ca la vremea sa, cine știe când, să le tipărești.... Ortografia lui Pap este bună după părerea mea.

Ioan Maiorescu.

19.

Blaj, 5 Iunie 1838.

Prietine!

... Scrie el (I. Maiorescu), că Murgul se duce și el îndărăpt la Banat, urîndu se cu Terenii. Rău destul, că nici cei cu minte nu pot se înțeleagă. Ursita Românului, bagseamă, e să fie deapururea, și prestetot și în parte nefericit....

T. Ciparin.

[6]) Articolul de retractație s'a publicat în Foaie literară în numărul de 11 Iunie, p. 192. Scrisoarea este deci posterioră acestei date.

† Dr. Daniil P. Barcianu.

Dr. Daniil P. Barcianu, profesor și scriitor român, fiul lui Sava P. Barcianu, care a încetat Luni din vieață, s'a născut la 1847 în Rășinari, a studiat în Sibiu. În 1869 a fost trimis în Germania din partea min. de culte și instr. publică spre a studia organisarea școalelor poporale de acolo, iar în 1870—74 a ascultat la universitățile: *Viena, Bonn* și *Lipsca* prelegeri de pedagogie și științele naturale. În 1876 a fost numit profesor la „instit. pedagogic-teologic din Sibiu", unde a funcționat până în anul trecut când a fost ales referent al consistoriului archidiecesan din Sibiu. A fost și director al „școalei civile de fete a Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român"; de asemenea mai mulți ani secretar II. al acestui asociațiuni, a fost membru al comitetului național și ca atare judecat în procesul Memorandului și închis în Vat.

Scrieri: 1. Untersuchungen über die Bläthenentwickelung der Onagraceen. Hermannstadt, 1874. 2 Elemente din istoria naturală. Sibiu, 1881—83, 2 cursuri. 3. Lucrul de mână în școalele de băieți și în institutul pedagogic, Sibiu, 1885. 4 Istoria naturală în școala poporală, Sibiu, 1890 până 1901. A edat și prelucrat opele răposatului său tată: 1. Vocabular rom.-nemțesc și Wörterbuch der román. und deutschen Sprache. Sibiu 1886 și 1888. 2. Gramatica germ. Sibiu. 1896. În 1891 a redactat revista liter. „Foaia Ilustrată", iar în 1893 împreună cu alți colegi „Foaia Pedagogică".

*

Amara lovitură ce o încercase acum sunt 8 luni regretatul profesor prin perderea soției sale nu 'l-a putut dobori îndată. 'L-a mai lăsat să trăiască sărmanei sale familii de 6 membri, încă scurtă vreme... Abia de câte-va zile se lățise întristătoarea veste, că referentul școlar zace greu bolnav. Aprinderea de plumâni, care îl dobori la pat, devenì tot mai periculoasă până ce sfârși prin a-'ĭ curma vieața Luni seara la 7 ore.

Familia a dat următorul anunț funebral:

Subscrișii cu inimă înfrântă de durere anunță tuturor rudeniilor și cunoscuților, că prea iubitul tată, frate și cumnat

Dr. Daniil Popoviciu Barcianu,

asesor consistorial, fost profesor seminarial, president al „Reuniunii învățătorilor din districtul Sibiului", vice-president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului", deputat congresual și sinodal etc. etc.,

după grele suferințe a adormit în domnul, provăzut cu sfintele taine, Luni, la 3/16 Februarie n. c., la 8 ore seara, în etate de 55 ani.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor trasporta, spre veșnică odihnă, Mercuri, la 5/18 Februarie, la 11 ore a. m., dela casa mortuală, str. Cisnădiei nr. 7, curtea II-a, în biserica din suburbiul Iosefin, unde se va îndeplini serviciul ceremonial funebral, la care tristă festivitate invităm pe toate rudeniile, amicii și cunoscuții.

Inmormântarea va urma în cripta familiară din Rășinari în aceeași zi.

Fiei-'ĭ țărîna ușoară și memoria binecuvântată!

Sibiiu, 4/17 Februarie 1903. Sorin, Radu, Andreiu, Achil, Lavinia și Silvia, fii și fice, Constanța P. Barcianu, soră.

*

In urma morții lui Dr. D. P. Barcianu au arborat steaguri negre consistorul archidiecesan, seminarul „Andreian" și Reuniunea sodalilor români, unde se găsesc birourile „Reuniunii române agricole", la care răposatul a fost vice-president, și al „Reuniunii române de inmormântare", al cărei membru în direcțiune a fost.

*

Consistorul archidiecesan a votat pentru spese de inmormântare 500 cor. și din ședința plenară, ținută ieri, a condolat prin asesorii I. Papiu și I. A. de Preda.

Cununi s'au depus pe sicriu din partea următorilor:

Corpul profesoral al seminarului cu inscripția:

„*Distinsului fost coleg*".

„Reuniunea română de agricultură":

„*Vrednicului vice-president*".

„Tinerimea română din Sibiiu", pe panglică tricolură, cu inscripția:

Vrednicului bărbat al nației".

„Societatea de lectură Andreiu Șaguna":

Neuitatului fost president".

Cons. archidiecesan:

Asesorului D. P. Barcianu.

Școala de fete a „Asociațiunii":

Primului său director.

Rășinărenii recunoscători:

Celui mai distins fiu al comunei.

*

„Sieb. D. Tageblatt" din loc scrie pe lung despre răposatul, relevând rolul și activitatea, ce a desvoltat-o cu cu deosebire pe terenul cultural.

*

Actul înmormântării s'a început la 11 asistând un public numeros și distins.

Conductul a pornit dela casa mortuală la biserica din suburbiul Iosefin, unde s'a făcut serviciul funebral. S'au rostit două cuvântări funebrale: una de părintele asesor *Ivan*, care a scos la iveală meritele răposatului pe terenul activității publice, ear' a doua a rostit-o dl prof. sem. *Dr. Stan*, schițând îndeosebi activitatea literară a defunctului.

După ceremonia funebrală rămășițele pământești ale răposatului au fost duse la Rășinar, însoțite de o mulțime de amici și stimători.

---

† David Terfaloagă.

Despre moartea bravului protopop al Vârșețului, o mândrie de bărbat, am primit următorul anunț funebral:

Direcțiunea Institutului de economii și credit „Luceafărul" în Vârșeț cu profundă durere aduce la cunoștință încetarea din vieață a membrului în direcțiune

David Terfaloga,

protopop gr.-r- rom. al tractului Vârșeț,

urmată după un morb scurt în 16 Febr.

Rămășițele pământești ale decedatului, se vor depune spre veșnică odihnă după ritul bisericei gr.-or. în cimitirul gr.-or. sârb din Vârșeț la 18 Februarie st. n. d. la 2 ore.

Fie-ĭ țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Vârșeț, 17 Februarie 1903.

Direcțiunea

La congregație!

Pe ziua de 15/28 Februarie vicecomitele comitatului Arad a convocat congregație extra-ordinară.

La ordinea zilei sunt între altele stabilirea bugetelor comunelor mari și mici din comitat, examinarea mai multor socoteli, propunerea vicișpanului în chestia „foii oficioase" a comitatului și alte afaceri mai mărunte.

Foamete în Bihor.

Discurs ținut în Dietă.

Barta Ferencz: Trebue să pășesc în fața țării ca să cer ascultare rugăciunii poporului meu. Sper că nu va rămânea nimenea surd *(S'auzim! S'auzim!)* când mâna darnică trebue să fie mișcată de simțiri omenești. Inainte vă rog însă să mă iertați, dacă voiu fi lung la vorbă, dar ori cât de lung aș fi și dacă în locul modestului meu talent aș dispune de cel mai înalt grad al puterii convingătoare și al elocinței și atunci numai icoană palidă aș putea zugrăvi acelei miserii îngrozitoare, în care tângește poporațiunea cercurilor Beiuș și Vașcău. Din punct de vedere etnografic și istoric voiu aminti că aceste două cercuri se află în partea sudică a Bihariei între munți; poporațiunea cu puțină escepțiune este română și anume partea acea a românilor *cari în 1848 au luptat în rândurile noastre și mulți dintre dânșii au fost soldații lui Kossuth.* Poporul acesta și astăzi este onest, treaz, credincios, neinduplecat al patriei și merită ca să nu fie părăsit și dacă atențiunea țării a fost îndreptată asupra rutenilor, pe acești buni romani cari locuesc în Bihor și sunt peste 100,000 suflete, țara să nu-i peardă pentru că aceștia pot fi câștigați patriei de buni maghiari. *(Aprobarea în stânga extremă).* Până pe la anii 80 poporul acesta a trăit fericit, îndestulit, a avut mica lui moșie, puțin pământ, drept de pădurărit, de pășunat, vite din păduri după munca sa primea lemne, din aceste lemne au improvisat ei o mică industrie de ciuberie, lopeți și alte instrumente casnice și acei membri ai familiei cari nu erau ocupați acasă în economie peregrinau pe Alföld. Ca copii încă îmi aduc aminte de acești valahi cu ciuberele pe călușei cutreerând prin Alföld.

Prin anii 80 însă le a venit și rândul lor și anume în urma regulării urbariale. Poporul acesta neștiind că la adecă ce lucru e acesta hotărît de domni, nici nu și'au prea spart mult capul cu ei. Așa s'a întâmplat apoi că cele două episcopate mari și puternice cari cuprind o mare parte din Bihor și episcopatul romano cat. și episcopatul român gr. cat. cari fie-care are la 139,000 jug. catastrale de pământ. Aceste **două episcopate apărându-și interesele, au lucrat cu întreg aparat pe lângă comisiune și așa s'a întâmplat că poporațiunea acelor 84 de comune care trăește pe teritorul acestor domenii, au fost scoasă din proprietatea ei și acele puține pășune cari au rămas pentru aceste comune, li s'a împărțit pe locuri deloase și mlăștinease, unde nu pot să trăiască vitele.** Firește tot atunci s'a detras poporațiunei și pădurărit și pășunat și acest sărman popor a ajuns numai atunci la cunoștința perderii ce a îndurat, când pascându-și vitele în pădure s'a întâlnit în cale cu păzitorii, de atunci — mai mult de douăzeci ani — se urcă la mii și mii numărul acelor licitații, cari au fost pricinuite de conflictul în care au ajuns bieții oameni cu legea pășunatului, de gloabele cu cari au fost pedepsiți și pentru cari li s'au vindut averile. Poporul acesta de douăzeci de ani încoace tângește în miserie atât de mare, încât aceasta cu bună inimă nu o mai putem privi.

Mă întorc de multe ori pe acolo și cercetez comunele acele și văd miseria cumplită, foamea ce îndură acel popor, văd cum copii se tăvălesc lihniți de foame pentru-că mama nu le poate da pâne căci nici ea n'are. Earna nici nu pot ieși din colibe pentru-că n'au îmbrăcăminte. Cu sutele și cu mile se adresează către mine ca să le vin într'ajutor; de aceea aduc rugăciunea lor în fața țării și rog on. guvern să binevoiască a lua în seamă causa acestui popor român credincios patriei noastre maghiare, de omenie și treaz dar nesfârșit de oropsit și nefericit. Asculte rugămintea lor în cuvintele mele și vină le în ajutor. *(Aprobări în stânga extremă).*

Douăzeci de ani sunt de când s'a făcut regularea aceasta urbarială și precum amintii, poporul este formal în sdrențe și n'are ce mânca. Vitele pe cari le aveau pe când aveau încă pășunea și cari erau un isvor de câștig al lor, astăzi nici din aceste vite n'au; astăzi abia va mai fi a 10-a parte și fiind că pășune nu au, și acelea sunt slabe și miserabile. Un rău mare e în aceasta parte a Bihorului, că poporul a este lipsit de pășune și pășunea de munte au e domeniilor și acum acestea pe prețuri ne mai pomenite esarindează comunelor.

Despre domeniul episcopatului romanocatolic nu vorbesc nimic pentru-că m'am convins că directorul domeniului este drept și human și nu asmuță pe sătenii unul în contra altuia la licitații. *Dar episcopatul român gr.-cat. este condus cu totul de alte vederi.* Reține adeca 4—5 pășuni mai mari de pe hotarul a 15—10 comune, apoi esarêndează primăvara restul. 50—60 comune se adună apoi în Beiuș, în curtea reședinței episcopești și licitează unii peste alții. Fiind însă scoase 4—5 pășuni cari ar ajunge la 15—20 comune dela esarêndare, sătenii acestor 15—20 comune dau năvală asupra celorlalte pășuni, urcă prețurile între sine, a treia comună licitează peste a patra și așa se întâmplă că pășunile pentru cari mai naintea plăteau 30 fl., astăzi se esarêndează cu 500 fl., 1000 și chiar 2000 florenî. *(Mișcare în stânga extremă).* E firesc lucru că poporul nu poate suporta cesta și că în vre'un chip care-care să se ajute pe sine, cumpără vitele din cercurile învecinate din Ardeal pentru pășunea de munte și în chipul acesta mica pășune de pe munte se umple așa de mult cu cercurile învecinate, încât când vitele să întorc de pe munte, **vita care a fost cumpărată cu** 400 coroane nu plătește mai mult decât 250—300 cor. și nimic nu arată vița în ea decât că muge de foame.

E doar firesc că lucrul acesta nu poate rămâne așa, aci trebue ajutat. Eu ca să mă conving, că în fine cum trăiește poporul acesta, ce mânâncă am cumpărat pre-o câte va pâni din cari depun spre vedere vre o câte va bucăți pe masa Camerei. Dar și pâne de aceasta mânâncă numai aceia, care au; marea majoritate se hrănește cu rădăci. Depun totodată un coșuleț cu făină de cucuruz, ce am cumpărat în piața de acolo. Vă veți putea convinge, că porumbul e mucegăit și stricat. *(Depune obiectele pe masa parlamentului).*

Treaba stă așa, că porumbul [illegible] copt în urma vitregiților timpului, sătenii însă fiind lipsiți, l-au cules, l'au pus în hambare, a venit apoi frigul mare și porumbul de jumătate crud și stricat a înghețat, sătenii neavând altceva de mâncat, cu porumb de acesta mucegăit se hrănesc adecă aceia cari au, căci azi deja sute și sute n'au absolut nici o coajă de mălai.

Poporul acesta face comerciu cu poame și mai ales cu nuci. Păduri întregi de nuci sunt acolo. Anul acesta însă, m'am convins însumi, în tot cercul n'au rodit nucii, pentru că au înghețat. Poporul acesta din aceste nuci își plătește statului dare și după ce nu este stare [illegible] asupra cercului la ordinul direcțiunii financiare din Oradea mare s'au năpăstuit executorii, și acuma sunt acolo în cerc și răpesc dela sătenii ce poate le va fi mai rămas.

Onorată Dietă! Eu provocându-mă din nou că poporul *acesta este credincios idei de stat maghiar*, că poporul acesta nu e stricat încă, este vremea să fie luat sub protecția statului și să fi adus mai aproape de inima maghiarismului. Am onoare a adresa următoarea interpelație:

1 „Are ministrul de interne și ministrul de agricultură cunoștință că în urmarea rodului nefavorabil din anul trecut în cercurile Beiuș și Vașcău din comitatul Bihorului populațiunea este expusă la crâncenă miserie și mii și mii de inși sunt expuși foametei?

2. „Are cunoștință ministrul de agricultură că contingentul vitelor în comunele situate în cercul Beiușului din zi în zi și-ar indeosebi în urma regulării urbariale și [illegible] acea, că episcopatul gr.-cat. a cărui domeniu se estinde pe teritorul acelor comune, la esarêndarea prin licitație a pășunatului în cei din urmă 10 ani în multe locuri [illegible] cat cu peste 500% arênda, ce 'i-a succes astfel că nearêndând mai multe locuri de pășune de munte și prin urmare rămânând comunele acolo fără pășune, au năvălit asupra pășunatului comunelor vecine și aceste la rândul lor au năvălit asupra pășunatului altor comune învecinate și [illegible] ca să nu le rămână vitele fără pășune și să se prăpădească, la licitații din an în an cu sume enorme sunt siliți să licitezе unii peste alții?

3. „Cu privire la lipsa în grad mare de pășune este hotărît ministrul de agricultură a face dispoziațiune, că pădurile cari stau de peste 20 ani sub stârpire atât în cercul Beiușului cât și în al Vașcăului (în domeniile episcopatelor rom.-cat. și gr.-cat.) să se absolve de opreliștea pășunatului?

4 Dacă domnii miniștri ar avea cunoștință de marea miserie și foametea care amenință populațiunea în aceste cercuri ar fi dispuși a veni în ajutor prin împărțire gratuită de semânță?"

Către ziarele noastre române.

Timpul în trecutul apropiat de trei ani a fost un timp de grea încercare pentru biserica noastră ortodoxă română. Aceasta o vedem şi o simţim cu deosebire noi, acei preoţi, cari avem în vedere nu numai asigurarea existenţei noastre proprii, ci şi prosperarea bisericei ce ne este încredinţată.

Din istoria trecutului nostru reese prea evident, că naţiunea noastră română, numai şi numai prin biserică a susţinut, crescut, întărit şi cultivat. Mulţămită îngrijirei atotbunului Dumnezeu şi legăturii ce a existat între fraţii de acelaşi sânge prin biserică, azi am ajuns la un aşa nivou, unde prin puterea noastră de vieaţă — străinilor le insuflăm respect, ear gazetelor compatrioţilor nostri grije.

Pentru alimentarea simţului religios care a fost totdeuna idealul şi călăuzul poporului nostru, avem biserică, care trebue să fie cinstită, tare, şi condusă de archierei şi preoţi buni, deştepţi, conscii şi cinstiţi.

Prin alegerea de Archiepiscop a Inalt Prea Sfinţitului Domn Ioan Meţian, scaunul episcopesc al Aradului a devenit vacant.

Pentru împlinirea acestui scaun în decurs de 3 ani s'au făcut trei alegeri de episcop. In acest timp luptele pentru alegerile de deputaţi sinodali, şi luptele în jurul candidaţilor de episcopie — au fost atât de vehemente, — atât de neprecugetate, încât va trece mult timp până va fi în stare preoţimea să vindece rănile, să restabilească pacea în biserică, să şteargă neîncrederea poporului în conducătorii bisericei.

Nu voesc să critizez persoanele candidaţilor de episcopie, şi nici când nu avea cu ce, din convingere nu aşi face aceasta pe calea ziaristică. Nu voesc să critizez nici ţinuta unuia sau altuia ziar, — fie că au avut ori în sens acest mod de luptă în cei trei ani, — una însă declar eu şi cu mine — cred — o mulţime de preoţi, ea ar face impresie foarte rea asupra noastră — când şi acuma, când avem ales de episcop un bun om, care ne cunoaşte pe toţi din diecesă, aşa ca tata pruncii, — ar continua ziarele noastrele într'un ton ca până acuma despre dignitarii bisericeşti.

Ştim şi apreciem rolul ziarelor noastre în coregerea şi îndreptarea atât a moralului în general, cât şi a ţinutei nedemne a multor persoane, — ear să mi daţi voia a fi în convingerea ce mi-am câştigat din esperinţă şi anume: descrierea şi batjocorirea unui preot ori de ce rang pe cale ziaristică, contribue la îndreptarea respectivului în proporţia de 10%, ear tot acea demascare şi batjocură adusă publice preotului — strică simţul de pietate a poporului în proporţia de 90%.

Ce a făcut deci ziaristica?!

Cutez a afirma că articlii ori-cărui ziar îndreptaţi în contra preoţilor, sunt de autori staveriţi în oraşe, şi nici pomană de aceia să li-se dea ocasiune a studia influenţa desastroasă, ce au acei articlii asupra simţului religios a publicului. Aceasta o vedem noi preoţii cari zilnic suntem în contact cu poporul, şi durere în timpul din urmă prea prea ne convingem despre aceasta.

Dar să nu afirm ceva fără a şi documenta. Preoţii urcăm amvonul să predicăm despre morală. Ţeranul ne ascultă, însă eşind din biserica ne combate zicând; „e! apoi la Domnii acei mari sfinţiţi nu li-e ruşine şi frică de Dumnezeu să facă aşa şi aşa . . . cum am cetit ici şi colo . . . , că doar nu scriu ceі dela foi minciuni, că i-ar închide şi globi?!"

Poftim! ce zicem preoţii la aşa resultat?!

Nu uitaţi domnilor că azi şi poporul de rind citeşte; şi gazetele nu sunt menite a servi numai interese personale — ci şi binele comun, — ear acest bine trebue servit cu mult tact.

Vestea bună trebue împinsă să meargă 'nainte, ear hula sboară ca vêntul, ţeranul care formează maioritatea absolută a bisericei vii, nu ştie judeca aşa profund, nu ştie face deosebire între „dar şi preot", crede orbiş în ceea-ce citeşte, şi apoi la aparinţă se arată mai procopsit, dar în fond el este cu mult mai stricat.

Nu este în eparchia Aradului sat — în care nu s'ar fi desbătut chestia alegerii de episcop de către ţeranii nostri, şi apoi . . . Doamne!... să vezi partide, să auzi dela ei epitete născute prin hrana spirituală din gazete.

E departe de mine intenţiunea a condamna un ziar sau altul — căci multe s'au făcut vinovate de acest soiu de lupte — căci una provoca — alta răspundea, fireşte la pistol cu puşcă, — însă e timpul suprem a pune sfîrşit acestei lupte detestabile.

Până când preoţimea are superioritătile ei, forurile ei de judecată, putem pretinde cu drept şi reson dela foile noastre să ne dea pace, să ne judece forurile noastre, ear nu în public.

Dacă cineva se face vrednic de vre-o pedeapsă, preotul în asemenea cas îndoit e vrednic de pedeapsă, — fie! *Dar aceasta pedeapsă să nimicească numai pe păcătos ear nu şi simţul de pietate al poporului.*

In speranţa că vor reveni şi alţi fraţi preoţi asupra ziselor mele, să ne apărăm nimbul şi vaza noastră, dela care atârnă pacea şi liniştea în biserică, şi credinţa în popor — încheiu zicând: „A fost destul din somn, să arătăm pericolul ce ne ameninţă biserica, căci ziarele sunt ale noastre, noi şi pentru noi le susţinem, şi ele ne vor înţelege, şi ne vor asculta în direcţiunea ce am arătat"!

Lipova. *Florian Roxin,*
preot.

Cum să venim în ajutor ţeranului, ca să nu ajungă la sapă de lemn?

Puterea unui popor nu consistă în numărul sufletelor, care-'l compune, ci în bunăstarea lui. Un popor sărac este totdeauna sclavul altuia mai bogat. El nu este liber de voinţa lui, ci trebue să urmeze porunciie primite dela cei mai puternici şi să le implinească, chiar şi atunci, când ele sunt îndreptate în contră lui. Bunăstarea unui popor însă depinde dela cultura, ce o posedă. In ziua de astăzi bogăţii lumeşii numai prin cultura şi ştiinţă le poţi dobândi Şi dacă privim la poporul nostru român din patrie, care este acela, care nu vede şi constată cu inima sângerândă, că stăm rău, foarte rău din toate punctele de vedere?

Noi Românii am fost opriţi de-a ne lumina. A venit timpul, ca lanţurile robiei să fie rupte şi cu ele lumina culturii şi ştiinţei a putut străbate şi la noi. O ploaie de raze de speranţă pentru viitor ne-a cutropit sufletul. Ne-am pus pe muncă să aducem la loc ceea ce secole întregi ne-a fost răpit. Puţina inteligenţă ce am avut la început prin bărbaţii ei, gata a jertfi totul pentru binele poporului, din care au eşit, a pus ştiinţa lor în serviciul lui. S'a organisat mai întâiu biserica şi şcoala şi apoi a început să pună basa clădirii casei noastre economice. Poporul profitând de toate acestea, a luat un avânt imbucurător, care însă, durere, nu a durat multă vreme.

Te cuprinde o jale nemărginită, când astăzi în partea cea mare, nu vezi în poporul nostru decât feţe îngândurate, pe care se reoglindeşte, de multe ori, desnădejdea pentru ziua de mâne. Este miseria, este sărăcia, care şi-au făcut sălaş în casa şi curtea lui. Astăzi intrând la cei mai mulţi din plugarii nostri, vei fi primit in o odae, unde toată familia stă îngrămădită în jurul vetrei, pe care ard numai nişte surcele, căci curtea e goală de lemne de foc. Lipsesc stânjinii, care permiteau mai nainte a se încălzi omeneşte camerele de locuit. Cămara goală; ceva făină care ajunge pentru câteva mămăligi, ceva legumă şi incolo nimica de-ale mâncării. Prin podul casei suflă vêntul în voia lui; nu are să se impedece în vre-o slănină sau carne de porc, cum era odinioară. Hambarele de bucate sunt goale. Grajdurile, dacă nu sunt deasemenea goale, adăpostesc ceva vite slabe, pipernicite, ca vai de ele, sgribulind de frig şi mugind după nutreţ, care e pe sfîrşite, şi iarna nu a ajuns nici la jumătate ei. Curtea pustie; nu vezi nici un purcel ori vre-o galiţă. Iată tabloul care îl intâlnim aproape la fie-care ţeran.

Noi ştim pe Românul nostru muncitor şi cruţător. Unde este rodul muncii sale din cursul anului? unde este recolta de pe pământurile sale; câştigul pentru munca ce a făcut la alţii? Unde sunt banii dela vitele, porcii şi galiţele din curtea lui?

Pentru acela care este în continuă atingere cu ţăranul nostru, răspunsul este foarte uşor. Causa este, în prima linie dările exorbitante ce apasă asupra poporului şi asupra cărora am mai avut ocasiune a scrie în foaia noastră.

In realitate dările puse asupra oamenilor, sunt îngrozitor de mari. Economul nu mai este în stare a le suporta, căci pe lângă darea, poporul zise îndată ce întârzie terminul de plată chiar şi numai câteva zile, i-se încarcă dataria cu camete de întârziere şi alte taxe, şi vai de acela, care despoiat de totul ce a avut, mai rămâne

---

ODĂ

La alegerea Archiereului IOAN I. PAPP.

Ajungă ne acum partea ce-avurăm de durere!
Destul din zavistie şi neagra sfăşiere!..
Nu cumva să ne-ajungă blăstămul răsbunării,
De ceriul îl trimite pe fii ne-ascultării!...
Cei suflete aveţi luce şi pepturi cu simţire,
Tăcliî aprindeţi le în sfânta moştenire!
Incununaţi Sionul, — şi voi să fiţi cunună,
Ce mândru impodobeşte biserica străbună!

Gustat-am şi durere, destul ne-a fost amarul,
Şi sfânt martor e ceriul, c'afund a fost păharul!
Un rău necalculabil, a lui Damocle spadă
Tintită fu de-asupra, pe capuri să ne cadă,
Şi coasbele avide credeau că-'n hecatombe
Preface-s'or odată, de a patimilor bombe,
Pândiţi fost-am de şoapte şi de ochi ne-ad rmiţ;
Şi voi fraţi de-o credinţă, voi pe voi să vă striviţi?!...

Dar să piară — ori-ce lament, — în alt aier să mă scald!
Căci în sfere, mai voios ne luceşte — un soare cald.
El stăpân pe infinit, pe lumi şi pe distanţe,
Adusu-ne-a şi nouă vii raze de speranţe.
Cu avênt şi duioşie el inima ni-o 'nstrună,
Şi foc divin ne 'nspiră cu ele dimpreună.
Acorduri trec prin aer şi tainice melodii
Plutesc pe 'ntinse şesuri, străbat prin falnici codri.
Biserica-'şi găteşte podoabe de mireasă
Căci mirele soseşte să-şi vad'a lui aleasă.
Căci mult oftat-au dinsa în lunga văduvie,
Că dragul să i soseasă, că mirele să i vie.
Să şteargă ale ei lacremi, să mângâe-a ei frunte;
Să lupte cu asuprele şi relele să 'nfrunte,
A ei suspine-amare, din candidu-i sin sboară
Senin şi fericire, pe fruntea-i de fecioară!

Ear turma resfirată, lipsită de păsune
Aflatu-şi-a Păstoriul ce vine s'o adune;
Căci rătăcit-a dinsa prea mult prin locuri sterpe,
Şi tărîmuri îmbibate cu venin de şerpe.
Şi lupi ea întâlnit-a adese-a 'n a sa cale;
Şi-a însetat adesea, 'ne-aflând isvor nici vale.
Văzând acum că vine, ea ride şi ea plânge,
Şi dornică aleargă şi-'n jurul lui se strânge.

Corabie 'ncărcată cu bunuri nestimate,
Purtată fu de valuri prin locuri depărtate;
Atinsă fu de orcane, de lovituri de stâncă
Căci nu era cârmaciul, să iee cârma 'n brâncă.
Dar eată, după lupte, după multe sbuciumări,
Cârmaciul se iveşte, dinsul ne-apare 'n zări!
Nu i pasă lui de valuri nici de nori îngrămădiţi, —
Sub braţu-i naia pleca-va, spre ţărmuri înfloriţi!...

Hotărâ-a Diecesei, cântaţi cu veselie
Din margini până 'n margini în imn de bucurie!
Aradule serbează! Ear tu întinsule Bihor,
Cu drag salută-ţi fiul, a ta faimă şi onor!
Imbracă haină sfântă şi tu mândrule Banat,
Că 'ntr'un cor să ne rugăm cu glas sfânt, cu glas curat:
Pe *Ioan* Archierev, ceriul la mulţi ani să-l ţie!
Istoria 'ncunune-'l în seclii ce-o să vie!...

Tr. I. Magier.

Carol Robert regele Ungariei.

Stăpânul ţăreі feudale
Ridea de Basarab, pe cale
Venind cu suteie de-arcaşi
Turnaţi in zale,
Ce-i pentru-aceşti vitejі ostaşi
O ţară largă de treі paşi?

„Sărmanul Vodă, cum îl cheamă,
O fi'n pământ acum de teamă!
Ce minte o să-l învăţ! Să-l fac
Să ţie seamă
Că eu sunt eu, şi nu mă'mpac
C'un biet ca el, cioban sărac;
„Uitat-a, că-i născut să fie

Păstor de oi şi slugă mie —
De barbă însă am să-l scot
Din vizunie.
Ce câni îl apără? Socot
Să-l spânzur eu cu câni cu tot!

„Curînd flăcăi! E plin paharul!
Auzi ce'mi scrie acum tătharul —
Dar cine crede el c'ar fi
Maghiarul?"
Şi regele rizând s'opri
Şi-aceste vorbe le citi:

„Mărite craiu! Iţi spuiu prin carte,
Că vecinic dinspre-a noastră parte
Vrem binele! Suntem ceі foşti
Şi mai departe —
Şi-acum tu uiţi că ne cunoşti
Şi-alergi în stringere de oşti!

„Eu sunt mai slab. Zic eu de mine.
Vi-am dat hăraciu, că se cuvine,
Pe plac eu multe v'am făcut
Să fie bine.
Voi severinul 'la-ţi bătut:
Vi-l las, măcar eu n'aş fi vrut!

„Dar o rugare eu ţi-aş face:
Să mi-te'ntorci în bună pace,
Să te fereşti, Măria Ta,
De drumu 'ncoace.
Că mai pe-aproape de veţi da
Nici unul viu nu veţi scăpa!„

De hohote vuit-a malul;
S'a dat cu spaima'n lături calul

dator timp mai îndelungat. El este ruinat pe mai mulți ani, dacă nu pentru totdeauna.

Executorul este fără milă și nu poartă socoteală, dacă țăranul cu copii și femeea lui au ce mânca pe ziua de mâne sau nu. Pe ținu îi pasă lui, dacă țăranului i-se vinde cu doba tot ce are, și dacă în urmă este silit a lua toiagul cerșitorului sau al emigrantului. Și cum ar și putea fi altfel?

Anul acesta, ca și mulți alții, a fost foarte nepriincios țăranului nostru. Iarna din anul trecut i-a nimicit toate poamele, care în multe localități sunt un isvor însemnat de câștig pentru el. Recolta câmpurilor a fost în general cam slabă. Insă ce folos și de puținul culeș? Economul a fost silit a vinde grânele, a plăti dările, cari nu sufere amânare. De aceea găsim la mulți țerani hambarele goale și nu au nici sămânța trebuincioasă pentru primăvara viitoare. Ba sunt ținuturi cum este d. e. Maramurășul, unde populațiunea este amenințată chiar cu foametea. Știm cu toții că molipsitoarea boală: durererea de gură și unghii a bântuit și bântue încă cu furie și ținuturile locuite de Români, în urma cărora tîrgurile și pășunile pentru animalele cu unghii crăpate, au fost și sunt oprite luni de zile, așa că economul, care punea toată nădejdea in vita crescută, hrănită și îngrășată toată vara, ca cu prețul prins pentru ca să-'și acopere nevoile — a fost zădărnicită. S'a mai adaos la această năpaste și o iarnă excepțional de grea și lungă. Vitele s'au vêndut și se vênd pe un preț de nimic, așa că se găsesc astăzi ținuturi întregi unde, nu mai găsim vite de prăsilă și mai ales porci.

Cunoscând starea de fapt a mareei majorități a țăranilor nostri, vom urma mai departe în numărul viitor.

Când s'au pus basele primelor noastre bănci de credit, scopul întemeietorilor lor a fost nu se poate mai frumos și nobil. Losinca era în prima linie poporul să fie smuls din ghiarele usurarilor și apoi prin împrumuturi de bani cu camete mici, să le vie în ajutor, așa ca munca lui producă mai mult câștig. Prin urmare a-'i da posibilitatea a prospera și materialicește. Aceste tendințe au aflat un viu resunet la noi și ca dovadă vedem, că în restimp de 15—20 ani avem deja peste 80 institute românești de credit și economii cu un capital curat peste 10,000.000 cor. și un câștig curat de $1^1/_2$ milioane cor., sume destul de însemnat pentru o populațiune de 3 milioane Români. Serviciul ce au adus ele și aduc încă poporului nostru, este de necontestat. Dar' precum fie care pădure are și uscături, așa și între bănci le noastre sunt unele, care nu sunt pătrunse de dragostea pentru neam, ci la care câștigul material întrece dorința pentru binele obștesc. Este o constatare tristă, care am avut ocasiunea să o facem și regretăm din suflet că trebue să destăinuim astfel de procedeuri regretabile, insă suntem datori a face astfel. Am putea zice că unele din bănci s'au substituit cămătarilor, un lucru, care le-a fost cu atâta mai ușor, fiind-că sub titula de „românism", au putut detrage poporul dela cămătarii străini. Interesele, ce trebue să plătească împrumutătorul la aceste bănci, se urcă întocmai ca și la cămătarii de profesie, chiar și la 12 și mai multe procente. Pe lângă procentele legale inscrise în statute, se mai incasează diferite taxe sub diferite numiri ca: competință pentru scris, taxă de manipulațiune, pentru provocări, provisioni, etc., cari la sume mici complectează procentul cel ridicat, care numai un procent omenos nu-'l putem numi. Dar nu am încheiat cu suprataxele. Pentru fie-care împrumut, țăranul trebue să presinte și garanția a cel puțin doi cavenți cunoscuți ca solvabili. Unii din acești cavenți încă mai jumulesc pe bietul țăran, pentru-că dau chezășie pentru el, luându-'i bani sau făcându-le gratuit zile de lucru. Altcum îi face greutăți și le deneagă subscrierile pentru prelungirea împrumutului, ceea-ce aduce mari încurcături împrumutului. Cambiul, în cas de neplătire, se improcesuează de către bancă; de aci apoi alte cheltueli, cu care este împovărat, ca interese de întârziere, spese de proces, execuție pe avere, așa încât, dacă am socoti cât costă pe țăran un mic împrumut, ne-am speria de suma la care se urcă. Sunt bănci, ai căror membri în direcțiune cunosc prea bine aceste procedeuri; cu toate acestea nu caută a le impedeca.

Am mai avut ocasiune a semnala încă un mare neajuns în coloanele foii noastre și o spunem și de data aceasta, anume că băncile noastre, cele mai multe, dau împrumuturi de credit personal cu prea multă ușurință, și Românul nostru în nepriceperea lui s'a folosit și se folosește de această înlesnire. Mintea lui nu este îndeajuns coaptă să judece că numai pentru treinte producătoare se ia împrumut, așa ca pe lângă interese să poată plăti și capitalul și să-'i mai rămână și lui ceva ca câștig, prin folosința banilor împrumutați. Aci comit o mare parte din băncile noastre un păcat — un păcat de moarte față de poporul nostru. In loc a-'l ridica, îl scufundă tot mai rău în miserie, de unde nu mai este scăpare. O mare parte dintre țăranii nostri, ispitiți de a lua bani fără a avea absoluta trebuință de ei, au devenit robii datoriilor lor ușuratice. „Țăranul nu mai este proprietarul pământului său, ci arendașul moșiei sale". Căci ceea-ce a lăsat executorul de dare, vine banca să ia sub titluri de interese, capital, etc. El trebue să muncească din greu tot anul, numai pentru a putea îndestula pe acești doi, ear' de el nu se mai poate lipi nimica.

A plăti darea sa, este ceva impus, de care nu ne putem detrage, a face datorii la bănci insă nu. Scopul băncilor noastre, precum am spus, a fost să procure țăranului nostru bani eftini, care să-'l ajutoreze în întreprinderile sale și astfel să se îmbogățască, ear' nu să-'i dea pentru lucruri, ce nu produc nimic, un fapt care îl putem constata adeseori. Vedem pe țăran că se împrumută dela câte două, trei, chiar și dela cinci bănci diferite, numai pentru a-'și satisface luxul în locuința și îmbrăcămintea lui și a femeii sale. Până-ce nu putea lua bani cu împrumut așa de ușor ca acuma, putea fi și cu casa acoperită cu șindilă; astăzi e cu țiglă; îi trebue uși și ferestri făcute la oraș; în casă pat de fer vopsit și aurit. Femeea lui a aruncat fusul în foc și resboiul l-a aruncat în pod. Ea cumpără toate de-a gata: pânză de bumbac în locul pânzei de in țesut acasă; cămășile nu le mai înfrumsețează cu cusături de mâna ei, ci le cumpără de-agata, făcute de fabrici, chiar din țeri străine; tot asemenea și vestitele crătințe sunt inlocuite cu de cele de fabrică, cari sunt chiar mai scumpe ca cele de casă, etc. Aceasta stare de lucruri este natural, că aduce în curând pe țăranul nostru la sapă de lemn.

Pentru a-'l scăpa de această primejdie, este de datoria băncilor noastre să nu acoarde cu atâta ușurătate credite. Un lucru foarte greu de executat, ce e drept, insă totuși pot face ceva, dacă este bunăvoință. Pentru noi acea bancă este binecuvântată, în jurul și în urma cărora găsim țăranii în bunăstare.

Existența și prosperarea băncilor noastre este datorită aproape exclusiv țăranului nostru. Prin munca și strădaințele sale s'a realisat și se realisează în fie-care an o sumă colosală ca câștig curat, care se împarte între acționarii lor. Este insă întrebarea dacă nu va seca odată acest isvor de profit, dacă țăranul nostru în loc să meargă înainte pe calea economică, va da tot mai mult înderăt? Mai adăogând la aceasta, că ele sunt amenințate astăzi și de băncile înființate de stat, făcându-le concurență, dând împrumuturi cu interese de numai 6% și fac intabulări fără a trebui ca împrumutătorul să plătească competința de timbru. De sigur că da. Este datoria fie-căruia om inteligent și în special a băncilor noastre de a se îngriji de pe acum de viitorul țăranului, până-ce nu este prea târziu. Inglodându-se tot mai mult în datorii, vom avea nefericirea a constata la urmă, că clasa mijlocie va dispărea cu totul, rămânând numai bogați și săraci, ceea-ce numai fericirea neamului nostru nu va fi. Cel dintâiu lucru ce ar trebui să facă băncile noastre, ar fi să folosească cuota din profitul curat, inscrisă în statute aproape la toate băncile, pentru scopuri culturale, în cea mai mare parte pentru luminarea și propășirea poporului, care să ocupă cu plugărie. Scopul acesta îl putem ajunge în două moduri. In mod direct și în mod indirect. In mod indirect se va putea ridica poporul nostru prin instrucțiunea agricolă, înființând și întreținând școli practice de agricultură, de grădinărit etc., prin învățători ambulanți, adică care trec din comună în comună, ținând economilor prelegeri asupra lucrarilor folositoare, cari îi interesează pe ei și arătându-le la fața locului cum trebue să execute diferite lucrări, precum este d. e. altoitul, plantatul pomilor, tăiatul viței de vie etc. Un alt mod de a răspândi instrucțiunea în ale economiei, ar fi prin reuniuni economice (agricole), cari ar trebui înființate și spriginite, în primul rind, de către băncile noastre. Ce pot face astfel de reuniuni putem vedea la cele două reuniuni de agricultură din comit. Sibiiului și din Orăștie, cari cu mijloace foarte restrinse își indeplinesc misiunea luminătoare a țăranului intr'un mod foarte laudabil. Prin aceste reuniuni, cari ar fi organele executive ale băncilor, ele ar distribui pe lângă învățături folositoare ce ar da poporului, și semințe alese și soiuri noue, cari ar merita să fie introduse în cultura țăranului, altoi de toi soiul și felul, animale de prăsilă din rase recunoscute de bune, mașini și unelte, prin care pământul să poate lucra mai cu por și mai bine, mașini pentru a alege și curăți semințele etc. Băncile prin Reuniunile economice ar înființa, sprigini și supraveghea în tot colțul țării locuit de Români Bănci sătești sistem Raiffeeisen, care nu permit ca banii împrumutați să fie intrebuințați decât numai pentru lucruri folositoare și producătoare.

Lui Robert. „Tomo, fii stăpân
Că'ți pierzi Ardealul!
Nu-i prost românul că-i bătrân
E prost că-i minte de Român!"

Și-așa rizând, în zi de vară,
Frumoasele lor oști intrară
Adinc prin munții românești,
Adinc spre țară.
O, nu-ți aduc vulturii vești
Roberte, 'n drum ca să te-oprești

Căci iată, colo la strimtoare
S'aude-un corn de vênătoare
Și multe-apoi, chiuituri
Resunătoare.
Se umple codru 'ntreg de guri
Și ies Românii din păduri.

Jucându-și ceiful alb pe creste
Ei vin, și nu le prinzi de veste,
Năvalnici cad și iuți resar
Ca din poveste.
Ei intră'n desetul maghiar
Și unde-ajung, îl lasă rar.

O, bieți Maghiari! Striviți în vale
Ce mândri-ați mai venit pe cale,
Atâtea sute de arcași
Tornați în zale!

Cum pier acum acești ostași
In țara largă de trei pași!

Și fala lor uitând-o toată
Mureau sdrobiți, și ca să poată
Să-și scape capul, rupți și goi
Fugeau în gloată.
O, și la ziua cea de-apoi
Vor ride aceste văi de voi!

Tu'n gând bolboroseai o rugă
Și nu gândeai de cât la fugă,
Și 'n spate, rege, tu ți-ai pus
Vestmint de slugă —
Un gând nebun mi te a adus
Și-acum te bate Cel-de-sus.

Venit-a Dumnezeu să certe
Mândria ta, Carol Roberte!
De nimeni n'ai voit s'asculți,
Cel sfint, te ierte!
Din pilda ta cunoaștem mulți
Că știu și regii-umbla desculți,

G. Coșbuc.

„Taci, inger...! mama bate"!...

„Mama bate" — spune biata
Copilița de doi ani —
Zoe, cum numește-o ceata
Rudelor ca ea de-orfani...

Și-'i mică Zoe și voioasă,
Și aleargă 'n casă sus și jos, —
Nu poartă grija dureroasă
De vaet plinului prinos...

Toți stau cuprinși de adânc amar,
Reciți ea lacrămile lor
Ce s'au topit tot inzădar
Pe obrajii stânși ai tuturor...
Ei uită țipătul de — „vai"
Și 'neacă-'și chinul în ochi roși,
Căci cei-ce-o știu mutată 'n raiu
Pe mama ei — din fire 's scoși.

Se 'ntreabă 'n rind: Zoe ce-a vrut...?
Când zis-a dulce: „mama bate...",
Și spun că ei n'au priceput
Nimic din verbele-'i ciudate...
Doar mama ei e în vecin,
Și un părete o desparte
De toți ce 'n casă sunt și vin
Cu gând jalei să facă parte...

Dar eată plânsul tata 'ncepe,
Și vorbele-'i abia s'aud,
Dar se vede c'o să sape:
Adânc isvor de lacrămi ud.
Ear tata spune că orfana,
Mama ce 'și-o pomenește, —
Luni intregi n'a fost sermana,
S'o vadă 'n plângeri — cum o crește...

Cât zăcea mama-i bolnavă
In odaia 'n care 'ntinsă,
Fără simțuri, morții sclavă, —
O věd acum în negru 'neinsă, —

Zoe-a dat peste-a ei mamă:
Cum dorind jelita-leacuri,
Pentru ca s'o bage în seamă, —
Bătea păharu'n semn de — ceasuri...

De-atunci de-atinge vre un păhar,
Zoei glasu-i de resună, —
Rostește '-și vorbele, macar
C'a lui voce nu-i de bună...
Ear el ca tată scumpei Zoe, —
Ca s'o 'ndemne la 'mpăcate,
Dă 'n pocal des — din nevoie:
— „Taci, îngere...! mama bate"!...

Moteancă.

Poesii poporale.

(Din Chiraleu, Bihor).

Frunză verde de trifoi
Vino neică pân' la noi,
Și-'mi dă buze dulci și moi
Ca să știm numai noi doi.

Frunză verde bicantău
Mor mândră de dorul tău,
Doru trebue stimperat
Pe bădița sărutat.

Frunză verde rug domnesc,
Toate mândrele mě iubesc,
Mě iubesc și eu le plac,
La toate pe voie le fac.

Frunză verde rotelată
Bată-te mândruțo bată

Cel mai mare temeiu punem noi pe distribuirea de altoi de pomi roditori. Un pom roditor plantat la locul său statornic, după 2—3 ani începe a produce fructe, a căror număr crește din an în an, până la o vîrstă, care trece de multe-ori și o vieață de om. Puțina cheltuială ce avem cu creșterea și întreținerea unui pom roditor o putem privi ca un capital, care aproape fără nici o osteneală, dă un venit anual de multe-ori înzecit, cât acest capital în sușu. Unde mai punem și împrejurarea că locuri, care altcum nu le putem folosi pentru agricultură, cum sunt povârnișurile, coastele etc., le putem planta cu pomi?

Dacă socotim că poamele unui pom valorează unul cu altul numai 1 fl., apoi, care capital de 20—30 cruceri ne aduce anual interese în sumă de 1 fl.? Plantarea de pomi roditori nu se face numai pentru present, ea este menită a rămânea un isvor de bogăție și pentru viitor și cea mai sigură moștenire ce poate lăsa un părinte copiilor săi este o grădină cu pomi roditori, cari nu se pot nici vinde, nici retrage dela menirea lor, adică de a produce fructe, cari să vând la rândul lor în fie-care an.

Eată ocasiune dată, ca băncile noastre să se facă nemuritoare, ca binefăcători ai poporului, distribuind anual altoi în număr cât se poate de mare, asigurând în același timp poporului nostru, pentru viitor, un venit sigur, care nu se poate ataca.

Jertfa ce ar aduce băncile noastre pentru îmbunătățirea stării materiale a țăranului nostru, nu ar fi de loc în disproporțiune cu câștigul ce au dela el. Din contră, această jertfă s'ar reîntoarce cu bune procente, fiind-că afaceri solide și multe poți face, în mod durabil, numai cu persoane în bunăstare materială și nici decum cu săracii. Pe lângă aceasta, după cum am mai spus, starea înfloritoare a băncilor noastre, este datorită țăranului și este o datorie sfântă a îngriji de viitorul lui.

Nu este prea mult, când cerem ca cel puțin un procent din profitul curat al băncilor să fie destinat în scopul de a ridica bunăstarea țăranului nostru. Acest procent în sumă de 15.000 cor. pe an investit și distribuit în pomi roditori d. e., peste cinci ani ar produce un venit sigur de cel puțin 50 mii cor. Și urmând astfel numai zece ani de-arindul, am asigura poporului nostru un venit sigur fără nici o muncă sau altă cheltuială, de o jumătate milion de cor.

Toate băncile noastre vor ținea în curând adunarea lor generală anuală. Acum ar fi momentul să hotărască și asupra propunerei noastre, care o credem de o însemnătate foarte mare. Votând sumele necesare s'ar putea începe cu distribuirea și plantarea altoilor încă în toamna anului acesta.

Dee Dumnezeu, ca vocea noastră să fie ascultată. *„Bunul Econom“.*

APEL!

Nimic nu poate să inspire omului mai mare frică, temere și groază pe pământ, decât lipsa absolută a mijloacelor de subsistență, nimic nu este mai înfricoșat decât moartea prin foame; căci nu curmă deodată suferințele crescânde, ci prelungește numai torturile înflorătoare. In aceasta tristă posiție se află frații nostri din Maramureș.

Simțul de umanitate și caritate creștină — deși această întreprindere e grea pentru mine — mă îndeamnă puternic să

Apelez

La bunătatea voinței și marinimositații onoratei inteligințe și popor român din Blaj și jur, — rugându-i se alerge întru ajutoriul celor nefericiți, contribuind câte-cevași din avutul lor spre alinarea suferințelor și durerilor ce apasă greu asupra bieților români. Contribuirile în naturalii sau bani dimpreună cu consemnările să se trimită subscrisului, care a luat asuprași sarcina de bună voie a le expeda cât mai în graba.

Totodată rog și pe alte onorate Redacțiuni a lua notițe despre acest apel.

Despre incurse se va da raport.

Rămân —

cu stima frățească

Teodor Onișor.

Lucru de laudă.

Nădlac, la 1 Febr. n. 1903.

Frumos și demn de laudă lucru s'a întêmplat azi în Nădlac. Drept aceea nu pot întrelăsa a nu face amintire în public despre acel lucru, de o parte pentru a-și primi respectivii lauda meritată, ear de altă parte să servească acest lucru și altora drept exemplu bun de imitat.

Comuna noastră, aproape de 5 ani, a fost cuibul vrajbei și al neînțelegerilor. Frați cu frați se certau și pismuiau și fie-care căuta ocasiunea binevenită a se resbuna asupra fratelui său. Martor ne poate fi chiar și Ven. Consistor, că în decursul acestor ani, doară nici din 30 comune la olaltă nu au primit atâtea proteste, apelate, plângeri și deputațiuni câte a trebuit să primească și asculte din Nădlac... Ceartă între noi era în tot minutul și în tot locul unde numai conveniam. Așa încât am fost ajuns a fi luați în bătaie de joc chiar și de Sârbii din comună cari abia sunt a 40—50-a parte din noi... Slovacii și celelalte naționalități nici că ne mai băgau în seamă. Numai Jidanii, cari mai astuți fiind, ne foloseau când pe unii, când pe alții întru ajungerea scopurilor lor mârșave și în detrimentul intereselor noastre naționale... Inainte de aceasta, Românii în Nădlac, deși numerice nu formeasă majoritate, dar au fost întotdeauna elementul dominant. Și eată neînțelegerea ne-a adus a fi desprețuiți chiar și de cei mai din urmă din comună.

Poporul român gr. or. era împărțit în două partide, cari una pe alta căuta a se strica, fără a prea alege în unelte. Unii erau grupați pe lângă preotul *Nicolae Chicin*, alții pe lângă advocatul *Aureliu Petroviciu*. Mai era și a treia grupă de oameni, însă fără convingere proprie și nici statornicie care se alătura când uneia când celeilalte, unde credea că va fi isbânda.

Aceste au fost stările din comuna noastră de aproape 5 ani. Nici închipui doară nu ne putem, că câtă înapoere și câtă pagubă a fost aceasta pentru noi.

A fost însă, dar a trecut.

Bunul Dumnezeu a luminat mințile celor chemați și pace a trimis între fii învrăjbiți. Și acum cu bucurie să întâlnesc frații și se îmbrățoșează, și numai dușmanii se năcăjesc la cele întâmplate... Așa ne va merge nouă bine, când ei se vor necăji și noi vom rîde.

Ce s'a întêmplat?

Nimic alta, decât cei învrăjbiți s'au împăcat și dorim cu toții ca pace să și fie și binecuvêntarea lui Dumnezeu va urma negreșit.

Dar, ca totuș publicul mare românesc să-și formeze idee bună despre folosul păcii, afu de lipsă, în puține a descrie și istoricul păcii.

In anul acesta s'a întêmplat restaurarea tuturor corporațiunelor bisericești. Și la noi aceasta dorință generală a fost pentru-că deși în fruntea comitetului vechi ca președinte era harnicul și neobositul preot Nic. Chicin, dar era încungiurat de atari membrii — onoare puținelor escepțiuni — cu cari numai promova interesele comunei bisericești nu a putut.

Cei chemați, știind, că pentru înaintarea și promovarea intereselor comune pacea poate să fie arma cea mai puternică, și-au propus pacea și prin conlucrarea unora și învoirea amândoror părți s'a și făcut pacea, așa, că în corporațiunile bisericești sunt aleși astăzi astfel de oameni, cari numai laudă și fală pot aduce comunei bisericești. Dela aceștia nu numai că putem aștepta dar suntem convinși că vor și lucra pentru binele și propășirea adevăratelor noastre interese. Ba, prin aceasta am pus și pe străini în respect.

A doua zi s'a întêmplat constituirea comitetului ales.

Ca pacea făcută să fie bine sigilată și mai durabilă, deși pentru onorul de președinte al comitetului paroch membri se grupaseră în două părți pe lângă capii celor două partide amintite, Dl advocat Aureliu Petroviciu, înainte de a se face votarea și imediat după deschiderea ședinței de constituire, arătând că pentru conducerea unei corporațiuni bisericești află de mai chemat pe un preot decât pe un lumean, rugă membri a se alătura cu toții propunerii D-sale de a se aclama de președinte, P. On. Domn Nicolae Chichiu preot. Comitetul a erupt într'un puternic „Să trăească“ și astfel părintele N. Chicin a fost proclamat de președinte ales. Acum se scoală D-sa și emoționat constată că e pe deplin convins, că dl advocat Aureliu Petroviciu doresce adevărata pace deci îi întinde mâna rogându-l să-i fie întotdeauna ajutor întru ducerea la isbândă a tuturor afacerilor ce le stau înainte și din partea sa promite solemn, că nu numai va susține pacea atât de binefăcătoare ci cu toată puterea se va nisui a o lăți în cerc cât mai larg și a o face cât mai durabilă.

Doi cocori și o cocoară
In ziua de sfânt Nicoară.

Frunză verde de pe spine
Nu mă judeca mândro pe mine,
Că eu nu sunt vinovat
Că maica m'a înstrăinat.

Crișule cu apă rece,
Peste tine cum voi trece,
Că n'am nici pod și nici plută
Pân' la mândra să mă ducă.

Așa-'mi vine câte-o dată
Să mă duc la mândra uitată,
Ca s'o văd și s'o sărut.
Și de dor ca să mai uit.

Și s'o 'ntreb cum a trăit
De când la ea n'am venit.
Am trăit cu jale și-oftare
Că ești badea 'ndepărtare.

Dar mândra mea din Arad
Tot întreabă ne-'ncetat
Nu știți voi prin care parte
E bădița dus departe.

Frunză verde de bujor
Badea tău e în Bihor.
In Bihor spre scăpătat
Și pe tine te-a lăsat.

Frunză verde măr gutăi
Dulce ți-a fost gurița 'ntâiu,
Mândro pentru dumneata
Toată vieața mea mi-i rea.

Adr. Puticiu.

De frig.

Sta băetul Trăiluță proptit de gardul nins în stradă, mânuța, vênătă de ger, o ținea la gură, năcăjit.

Dute Trăiluță, că ție ți-i frig?

Ba, răspunsă prisnelașul de băet, clătinând capul. Las că și eu m'aș da pe ghiață, nu numai voi!

Biata mamă, avea șeapte îngerași de copii, frumoși... și curați ca Mercurea, dar cu toate astea din odoarele sale n'ar voi să se prăpădească nici chiar Trăiluță, care e abea de 4 ani în toamnă.

Vin'la mama puiule, că ți-'i frig, n'aș vrea să mori?

Ba,! că nu mi-i frig!

Desculț, în cămășuța chiar de vară sta uitându-se la ghiață. Dar cum, ghetele s pe bani și mama văduvă câștiga cu amar, cu greu de-a traiului.

Vecinii cu inimă bună, marinimoși de pomană, ce aruncau băeții lor, dădeau văduvei cu micii orfani, care era mulțămită.

Auzi, dute Trăiluță în casă și noi venim îndată numai de vre o câte-va ori se ne mai dăm.

El mișcă umărul în chip neascultător și zice iar: ba! Piciorușele îi erau ca sloiul și vênăte ca pruna; nu voia să se supună friguluĭ, neaua de sub picioare care'i servea ca tălpi s'a topit, cămașa cu tot trupul tremura de puterea friguluĭ care'l cuprinsă întreg. Plângea dar nu voia să 'și peardă gândul cu ghiața.

Vezi dragul mameĭ ce'mi faci tu mie, cum tușești, ce năcaz îmi faci pe vremea asta, nici când n'ascultați, tot de capul vostru faceți, voi știți mai bine decât mama voastră dulce!

Mamă dragă eu sunt bun, te ascult; și începe băetul ear a tuși, gandeai că se rădică patul cu el. Ear mama, sermana mamă, ținând lumina la spate, sta lângă mititelul Trăiluță așteptându-i sfârșitul zilelor.

Mamă dulce, iacă baba Lița vine cu sacul la noi; mamă dragă, uită baba Lița vrea să mă bage'n sac. Mamă nu mă lăsa.

Nu-te lasă mama pe tine puiule, taci numai și fi bun, fie'ți gândul la Dumnezeu! Băetul încă odată se feri cu putere, dar baba Lița fiind mai tare, băgase pe Trăiluță în sac...

Mâne-zi popa'l duse pe puiul mameĭ în groapă; firul zilei i sa rupt, numărul din familia văduvei scăzu cu unul, căci așa 'i-a fost rânduit să moară în zi de sărbătoare.

P. Russu.

Solomon.

— Legendă. —

IV.

Voind ea să se asigure de bună voința lui Cript Impărat și știind, că acesta e omul, care în veci nu-'și calcă jurământul, voi cu ori ce preț să-i stoarcă jurământ, că rău nu i-ar face lui Solomon; deci zise că ea nu poate crede, că nu i-ar face rău. Atunci Cript-Impărat jură, că nu-i ar face nici un rău, ear ea se duse în chilie la Solomon și luând-'l de mână, îl duse înaintea lui Cript-Impărat; acesta se minună de ea, cum, ca prin vraj îl putu aduce naiute. Vezi bine, Cript-Impărat nu-'și călcă jurământul, ci-'l ospetă și-i vorbi prietinește.

Urmând păhar după pahar, cei doi împărați prinseră a se încălzi la urechi... și când erau binișor călduți, Cript Impărat luă vorba:

— Solomoane! Dacă treaba noastă ști!... ar fi întoarsă, și eu aș fi acum sau mai târziu la masa ta, ce mi-ai face?“

Dup'o clipă de gândire, Solomon răspunse:

— „Ți-aș face o căruță cu patru roate, fără obede (folurĭ), ci numai cele: spițele în butuc și te-aș așeza în trop până la marginea unei păduri, ce-o am și eu, ca tine,

De notar al comitetului s'a aclamat dir. şcol. Georgiu Petroviciu.

După cele intêmplate s'a incins o veselie care a durat până târziu după miezul nopţii, când fie-care ne am depărtat mândrii şi făloşi de cele petrecute.

Fraţilor Români! Urmaţi frumosul esemplu al nădlăcanilor şi când pretotindenea pacea va domni în locul vrajbei, cu mândrie vom putea esclama: „Nici porţile iadului nu ne vor birui."

Domnului preot Nicolae Chicin şi Domnului advocat A. Petroviciu precum şi tuturor celor ce au contribuit la aceasta le zicem: Laudă Voauă!!

Nădlăcanul.

Un învĕţător vrednic.

Joi în sĕptămâna trecută am fost la şcoala noastră din comuna Cefa unde este învĕţător dl Ioan Costa şi am şezut în şcoală dela 9 ore până la 3 pătrare la 12, când a slobozit dl învĕţător copii. Dl învĕţător nu se ţine numai de cele 5 ore pe zi ci sloboade copii de multe ori la 12 ore, şi d. a. la 5 ore.

Intr'adevĕr m'am mirat, de atâta trudă ce îşi dă dl învĕţător cu copii nostri. Am văzut cum a propus, şi cum au rĕspuns copii, şi am cugetat în mine, că acestea numai în şcolile mai mari ar trebui să fie.

Invĕţătorul Ioan Costa este un om foarte sirguincios, că de când a venit d sa la noi s'a purtat foarte bine, aşa că deşi este în comuna noastră şcoală ungurească, străinii cari voesc a-'şi da copii mai sus vin la şcoala nostră pentru-că copii cari au gătat la şcoala noastră pot merge în gimnasiu, precum au şi mers, şi la preparandie. Apoi, acum bĕtrân, a învĕţat notele dela dl invĕţător Firu şi a învĕţat şcolarii Liturgia de N. Ştefu, pe 2 voci. A dat cu şcolarii 3 concerte şi teatru, dar prin părţile astea nu prea ştiu ce-s acestea şi nu prea merg, dar nici inteligenţa n'a venit. De ar fi învĕţător dl Ioan Costa prin părţile mai însemnate ale com. Arad şi prin Bănat, acolo ar fi din destul preţuit, dar pe aici nu-l ştiu preţui, cum s'ar cădea.

Dumnezeu să ni-l trăească ca să ne poată lumina pe noi şi copiii nostri, că de se va nisui ca până aci, atunci când va fi de 20 de ani învĕţător la noi, nu va fi nici unul să nu ştie carte.

Un membru al comitetului parochial.

Dela Sate.

Ciuchici în 16 Februariu 1903.

Mai mult de doue zeci de ani de când au venit în comuna noastră ca notariu D. Min Nemojan; el s'a intereresat de biserica şi şcola şi despre progresul lor, convins fiind dênsul cum că afacerile comunale şi bisericeşti nu se duc la îndeplinire numai cu pană, ci cu fapta şi cu cuvêntul, pe cei ce vor să se căsătorească îi sfătuesce a se împărtăşi şi de sfânta taină a cununiei în sfânta biserică, spunêndu-le, că în aceia se cuprinde binecuvêntarea lui Dumnezeu, şi de unde aceia lipseşte nu este mântuire; la sĕrbători mari totdeauna vine la s. biserică, făcêndu-se pilda poporului, aducênd faclii şi alte prinoase, mai anii trecuţi fiind şi membru în comitetu parochial, s'a îngrijit ca ceialalţi membri de or cumpĕrat o casă în preţ de 6000 cor. pentru sistemizarea unei a doua şcoale, carea de present des hizêndu-se, se afla în funcţiune, apoi sau ostenit dimpreună cu zelosul primariu totodată şi Preşedinte al comitetului parochial Vasilie Dragoi de au renovat s. biserică pe din afară îngrădindu o cu grilaj de fer care a costat preste 5000 coroane care frumseţe poate servi ori cărei catedrale.

Deci subscrisul îmi ţin de datorinţa a aduce pe calea aceasta cea mai călduroasă mulţămită rugênd pe atot puternicul dumnezeu să le rĕsplătească acestor făcători de bine cu darurile sale cele bogate.

Salutêndu-Vĕ cu deosebita stimă

George Linţa,
preot.

PARTEA ECONOMICĂ.

Preţurile vinului.

După vinul vindut şi trecut vine dare. Sînt doue feluri de dări de vin: cea obicinuită, care se ia după vinul vindut şi măsurat; favorabilă, care o plătesc stăpânii de vii după acea parte din recoltă, ce o lasă pentru întrebuinţarea proprie.

Darea obicinuită a vinului după oraşe şi sate e de cinci feluri şi adecă:

In Budapesta după un hecto de vin 12 K 92 fil., după must şi rachiu de drojdii 9 K 70 fil., după vin de poame 4 K 40 filerĭ.

In Pozsony după vin 12 K, după must şi rachiu de drojdii 9 K, după vin de poame 4 K 40 filerĭ.

In oraş şi comună de clasa I. (de clasa I. e oraşul şi comuna, ce are peste 20,000 locuitori) după vin 12 K 70 fil., după must şi rachiu de drojdii 9 K 52 fil., după vin de poame 4 K.

In oraş şi comună de clasa II. (unde numărul locuitorilor e între 10 şi 20 mii, după vin 11 K 38 fil., după must şi rachiu de drojdii 8 K 54 fil., după vin de poame 3 K 60 filerĭ.

In oraş şi comună le clasa III. (unde numărul locuitorilor e sub 10 mii) după vin 8 K 70 fil.. după must şi rachiu de drojdii 6 K 52 fil., după vin de poame 3 K 20 filerĭ.

Comune zidite una lângă alta, chiar dacă au cancelarie deosebită în privinţa dării vinului se privesc de un cerc. Adecă, dacă de pildă comuna *A)* are 6 mii locuitori şi cea de lângă ea *B)* 5 mii, în privinţa dării de vin fac un cerc şi se ţin de clasa II.

In Budapesta au dare şi drojdiile şi adecă 7 K 30 filerĭ.

Şi după vinărel trebue plătit tot atâta dare, ca după vinul celalalt.

Economul de vii după vinul ce-l păstrează pentru sine, dacă cumva nu se îndeletniceşte cu vinzare de vinuri în mic, plăteşte dare mai puţină, Deci crîjmarul, chiar de are şi vii, nu plăteşte dare mai puţină.

In Budapest şi Pozsony nimeni nu poate plăti dare mai puţină.

Darea mai puţină. pentru vin:

In comună de clasa I. după vin 6 K 70 fil., după must şi rachiu de drojdii 5 K 04 filerĭ.

In comuna de clasa II. după vin 5 K 38 fil., după must şi rachiu de drojdii 4 K 02 filerĭ.

In comună de clasa III. după vin 2 K 70 fil., după must şi rachiu de drojdii 2 K 02 filerĭ

După vinărelul pentru folosinţa proprie se plăteşte tocmai ca după vin.

Stăpânul pe vie, care vrea să plătească dare mai puţină, să se anunţe la cancelarie în fie-care an până în 15 Septemvrie, dar mai târziu până la începerea culesului de vii. Tot atunci trebue să spuie, cât vin ţine pentru sine.

Mai mulţi au întrebat, cât se poate spune? Nici mai puţin, dar nici mai mult, de cât trebue la casă, aşa că fie-care om ştie adecă cât, Dacă avem nădejde de vre un hoteş, or nuntă, să spunem mai mult, căci şi după vinul, ce-l bem cu oaspeţii, cu slujnicile, cu secerătorii sau cu alţi muncitori, plătim dare mai puţină. Bine trebue înţeles: numai după vinul recolteĭ proprii avem acest ajutor. Vor fi crezut cei ce au întrebat: cât trebue să spuie, că pot să mintă. Doamne feri! Căci avem pagubă, dacă am vinde un atare vin, de oarece la vinzare mai plătim încă odată darea regulată. Nu e rău, dacă spunem chiar mai puţin. Căci dacă ăsta se isprăveşte, vine rîndul vinului cu dare regulată.

Cu asta nu ne putem juca, căci arîndaşul dării de consum poate să cerceteze pivniţa orcui.

Darea după vinul vindut de crîjmari, or de stăpânul de vii, ei o plătesc.

In privinţa dării mai mici după vin stăpânul de vii, ca să nu i se tot bage prin pivniţă, se poate tocmi cu representanţa dării de consum sau cu arândaşul. Dacă însă recolta nu e mai mult, de cât 5 hecto şi toată o foloseşte pentru casă, darea întreagă trebue plătită odată şi nainte.

PARTEA LITERARĂ.

O seară în poveşti
sau
Lumea schimbată.

Comedie într'un act.

De

Emanuil Sucia.

(Urmare).

Dochia: Aşa, aşa, ziceţi voi ce vĕ place, că n'ascultă nime de vorbele voastre elea.... de-o sută de ani, voi par'că sunteţi orbi de nu vedeţi că s'a schimbat lumea.

Simion: (neînţelegênd ce zice ea) Ha?

Dochia: (tare) Da pipele — pipele le-aţi mai putea lăsa la păcatele, c'aici ne înecaţi de fum; nu ştiu zĕu cum de nu vi-se umple grumazi eia de funingine de atâta pipat.

Cloanţa: (rîzênd) Dacă v'ar pune cine-va să cântaţi aţi croncăni ca corbii.

Dochia
Cloanţa } hahaha

Toma: Dapoi şi de ni-se umple grumazii de funingine doar' noi nu suntem cantori să ne fie teamă că nu vom putea cânta condacul, dar voi cât vĕ ţineţi de sfătoase tot când ar fi vorba, n'aţi putea cânta mai bine ca noi.

Dochia: Ba am putea zĕu de numai aţi gândi că eară sunteţi tineri ca odată.

Simion: Da ia'n să vĕ vedem care ar fi cântarea aia, ia'm să-o auzim mĕi Tomă.

Toma: Să-o auzim! să-o auzim!

Dochia: Hai cumĕtră să le cântăm una (vorbind încet) doar' îi vom putea scoate din vorbele lor elea de o sută de ani, să nu-'i audă vre-un om cu minte, că ar zice că au prostit amândoi.

Cloanţa: Dar oare care să le-o cântăm?

Dochia: Da să o cântăm a Iancului da începe-o tu cumătră.

— Jele-'i Doamne, cui îi jele,
Jele-'i Doamne, munt-lui,
De armele Iancului,
Dă le ploae şi le ninge,
Şi n'are cine le-'ncinge,
Că cine 'm'-le-a avut
'Mi-a pus faţa la pĕmânt,
Dar' n'a pus-o să-'nflorească,
Ci-a pus-o să putrăzească!

Toma: (mişcat de cântare) Aleleĭ! Par' că acuma îl vĕd mĕi cumetre la Blaş când a dat mâna cu Bărnuţiu, cu Axente şi cu alţi domni de-ai nostri, şi noi strigam ca leii: să trăească!! de credeai, că se rĕstoarnă dealurile.

Atunci eram bălauri de stam să rupem feru 'n dinţi, da azi 'i — pace.

Simion: (...) Suntem bĕtrâni mĕi cumetre, dar' inima din noi încă e tot tinĕră ca odată şi aşi muri liniştit mĕi cumetre când aş vedea că şi în nepoţii nostri zace — şi ferbe sângele ca în noi pentru tron şi pentru neamul românesc.

Dee Dumnezeu şi în poporul nostru o bună înţelegere, o frăţietate şi o unire, căci „în unire stă puterea" după-cum e şi cântarea:

„Unde-'i unul nu 'i putere
„La nevoi şi la durere,
„Unde-'s doi puterea creşte
„Şi duşmanul nu 'ndrăsneşte".

(Va urma).

Felurimi.

Un briceag istoric. — S'a povestit de sigur lui Vilhelm II istoria umbreleĭ regeluĭ Belgieĭ, pe care am dat'o într'unul din numerile trecute ale ziarului nostru.

Suveranul acesta a căreĭ istorie se poate face din anecdote, — ca şi aceea a luĭ Frederic II, — era acum în urmă la Stettin, unde a invitat la un banchet pe ofiţeriĭ garnizoaneĭ. Sfirşindu-se masa, trecură la salon.

Majestatea sa, vrênd să fumeze o ţigară de Havana, nu găsi instrumentul necesar de tăiat. Cei-l'alţi convivi se serviseră de dinţii lor.

Atunci, un colonel, văzênd încurcătura împĕratului sĕu, scoase din buzunar un briceag şi-l prezintă cu respect.

Vilhelm II se servi de el; apoi se uită îndelung la briceag şi înapoindu-l zise:

— Ia-l, d-le, şi-l păstrează. Acum e un suvenir istoric care preţueşte tot atât cât şi umbrela regeluĭ Belgilor.

în apropierea oraşului meu; apoi legându te la ochi, ţi-aş săpa groapă şi în marginea gropii ţi-aş da — plumb".

Cript-împĕrat se umplu de furie şi-i zise:

— „Adecă şi eu să-ţi fac ţie astfel?!"

— „Ţi's pe mână, fă-mi!"

Cript-împĕrat înfuriindu se şi mai tare, adună toate căpeteniile cetăţii: ministrii şi oficeri, porunci să se facă îndată căruţa anumită de Solomen, şi fiind gata puse în ea pe Solomon şi acesta fu tras în frunte de doi armăsari, apoi urmă Cript-împĕrat în căruţă aurită şezênd între cele doue împĕrătese şi în urmă căpeteniile — toţi nearmaţi, ca veri, nu ştiau ce-'i aşteaptă. Olăcarii*) plecaseră de mai nainte, ca să sape groapa şi să-l aştepte. Pe Solomon îl hurducau roatele fără obade, încât Doamne! dar tăcea şi răbda ştiind, că scump are să i se plătească asta răbdare. Când au ieşit din cetate, Solomon zise:

— „Cript-împĕrat! Dă-mi o trimbiţă, să suflu în ea cu jele, că Mândru-Solomon piere!"

Cript-împĕrat îi dete o trimbiţă, ear Solomon suflă în ea, la ce oastea luĭ încă lecată şi-şi chiti armele. Când erau la calea jumĕtate Solomon suflă a doua-oară; oastea luĭ se împărţi în cete şi „mărşeli"... Abia se duseră de doue svirlite, când Solomon rise cu hohot.

— „Ce rizi Solomoane?" întrebă Cript-împĕrat.

— „Cum n'oi ride" — rĕspunse Solomon — „când vĕd, cum ceste roate dinapoi dela căruţa mea; mai mari fiind tot aleargă după cele dinainte şi, de şi mai mici şi slabe, nu le poate în veci ajunge."

Cript-împĕrat îl crezu nebun de supărare, deci nu mai adause.

Când erau mai aci la maginea pădurii, Solomon suflă a treia-oară; oastea luĭ aleargă din toate părţile şi-l încunjurară: Cript-împĕrat se vĕzu perdut. Solomon se scoborî din căruţă şi zise:

— „Cript-împĕrate! Când ţi am spus, în curtea ta, cum te-aş prăpădi: ţi am dat în cap... ca să încerci a mĕ trimite pe aceea-şi cale către perire, crezênd şi ştiind, că dacă astfel urmezi ai să cazi tu în groapa mea. Când am ris pe cale: înţelepciunea mi-a zis să rid şi să zic că rid de roate, ca să aflu dacă înţelepciunea ta îţi va spune ori ba că: roatele cele mici şi slabe dinainte am fost eu, ear cele mari şi mai tari dinapoi ai fost tu. Vezi acum, că nu m'ai ajuns. Na acum, suflă tu în trimbiţă; dar suflă-ţi de jele, că nu mândru-Solomon, ci Cript-împĕrat piere. Solomon îi legă ochii, îi săpară groapă mare şi în marginea gropii îl împuşcară şi căzu mort în ea, urmându-i toate căpeteniile. Solomon cuprinse ţara luĭ Cript-împĕrat şi luându şi nevasta o duse şi şi o făcu earăşi împĕrătească aleasă, între toate împĕrătesele din aceea vreme cea mai frumoasă şi-or trăit în pace şi dragoste până la moarte.

G. Bodnariu.

*) Gropaşii, săpătorii de groapă. Mai bine zis: nunţii, vestitorii.

Centenarul lui Quinet.

La 4/17 Februarie c. s'au împlinit 100 de ani dela nașterea marelui patriot francez și filo-român, *Edgar Quinet*. Ziua aceasta s'a serbat în Paris cu pompă deosebită. Sărbările sunt aranjate și conduse de un comitet de organisare, compus din personalități politice, reprezentați ai presei republicane, profesori, institutori, artiști și oameni de litere, sub presidența de onoare a d-lui Henri Brisson, care a fost executorul testamentar al lui Edgar Quinet.

Cum Quinet a fost un mare apărător și sprijinitor al nisuințelor și aspirațiilor poporului român, Românii asemenea iau parte cu căldură la sărbările date în memoria acestui nemuritor bărbat.

Academia română.

Academia română a ținut Sâmbătă ședință festivă ocupându-se de sărbarea aniversării marelui filo-român. *Dl N. Ionescu* care a cunoscut personal la Paris pe Quinet, a ținut o cuvântare caldă în amintirea lui, propunând a se trimite o telegramă Panteonului din Paris, cu ocasia acestei amintiri.

Dl I. Bianu a arătat legăturile ce a esistat între Quinet și tineretul studențimei române, între cari se numěra I. C. Bratianu, C. A. Rosetti și alți fruntași ai mișcării de regenerare din 1856, în piepturile cărora a sprins entusiasmul ideilor mari de libertate și naționalism. *Când România își aștepta destinele sale dela Puteri, Quinet a scris „Les Roumains", în care a apărat drepturile poporului român în concertul european.* Dl Bianu a zis că Academia Română, care a eșit după aceste lupte, nu poate să nu se asocieze la o sărbare care glorifică memoria acestui mare bărbat.

Eată telegrama trimisă cu acest prilej:

Președintelui centenarului Quinet
Panteon, Paris.

Academia română se asociază la sărbătoarea comemorațiunii lui Edgar Quinet; recunoștința Românilor îi este asigurată, pentru că el a apărat cu căldură drepturile imprescriptibile ale rasei noastre, în momentul marilor lupte ale regenerării naționale.

Președintele Academiei
P. S. Aurelian.

Corpurile legiuitore.

Camera și Senatul României a trimis fiecare câte o depeșă comitetului organisator al sărbătorilor, asociându-se la glorificarea lui Quinet.

Depeșa Camerei e următoarea:

Camera deputaților e mândră de a se asocia la glorificarea marelui democrat și cugetător Edgar Quinet.

Românii vor păstra totdeauna o adâncă recunoștință pentru amicul, măestrul și inspiratorul lui Ioan C. Brătianu și C. A. Rosetti, neștearsă admirație pentru acela pe care Camera română 'l-a proclamat la 1866 cetățean de onoare al României.

V. G. Morțun.

Adresa senatului e de următorul cuprins:

Cu ocasia centenarului ilustrului istoric și filo român Edgar Quinet, senatul României nu putea să nu-și manifeste recunoștința.

In numele înaltei adunări, pe care am onoare s'o presidez, mě grăbesc să vě transmit sentimentele de profundă gratitudine pentru memoria marelui cetățean român, și a vě asigura de neștearsa amintire și adânca recunoștință, pe care i-o păstrează poporul român.

Românii nu vor uita nici odată, că nobilul Quinet a apărat cu căldură drepturile lor naturale înaintea Europei în momentele cele mai grele ale renașterii lor.

Președintele senatului
P. S. Aurelian.

RUGĂM

pe toți abonenții restanțieri să binevoiască a plăti ce ne datorează. Altfel, cu părere de rău, dar vom fi siliți să le suspendăm trimiterea ziarului nostru.

Adm. „Tribunei Poporului".

NOUTĂȚI.

ARAD, 20 Februarie n. 1903.

Știri personale. *P. C. Sa protosincelul Ioan I. Pap, noul alesul episcop al Aradului, a fost primit eri în audiență de ministrul Wlasics ear azi îl va primi prim-ministrul Széll.*

*

Serata boemă *dată Mercuri în Casa Națională a reușit admirabil. Vom reveni.*

*

Adunarea generală a preoțimei din tractul Halmagiu sub presidiul P. On. Dn. protopop Ioan Groza sa ținut în 1/14 l. c. în opidul Halmagiu, pe lângă deosebit interes a preoțimei tractuale participând 32 de membri.

S'au ales membri clericali la sinodul protopopesc pe noul period de 3 ani, iar de delegați la adunarea generală a fondului preoțesc preoții Tr. Magier și Ioan Nicula. S'au mai discutat și alte afaceri însemnate de resortul preoțesc.

Armonia și solidaritatea cea mai perfectă s'a manifestat în toate acțiunile adunării, din care au entusiasm s'a adresat o telegramă de omagiu și noului ales Archiereu.

După adunare a urmat masă comună, de unde nici toastele animate și demne nau lipsit. Primul toast rostit de Prea On. protopop a fost pentru noul Păstor, care a fost primit cu mare bucurie.

Preoțimea tractului Hălmagiu își ocupă cu cinste locul său.

*

Hymen. Dl Vasile Runcean, ales preot în Turnișor (c. Sibiiu). și d-șoara Agnes Cioran din Rășinari își vor serba cununia religioasă Duminecă 22 Febr. n. în biserica nouă gr.-or. din Rășinari. Felicitări!

*

Un filantrop. Nicolae G. Eremias, comerciant de fiunte în Brașov, a lăsat, prin testament sume considerabile pentru scopuri filantropice și culturale. Astfel a testat; bisericei din Brașov-cetate 8000 coroane, „Asociațiunei meseriașilor români" din Brașov 400 coroane, „Mesei studenților" din Brașov 400 cor., bisericei din Bacifalu (lângă Brașov) 500 cor., Gimnasiului român din Brașov 1000 cor., precum și alte sume de 100—200 cor. diferitelor societăți; laolaltă 11.400 cor.

*

România. Din Viena se telegrafiază că „Politische Correspondenz" publică o depeșă din Paris în care se spune că România a adresat Puterilor o notă în privința Macedoniei.

In această notă, România relevează drepturile și interesele naționalității române din Macedonia, cari nu trebuesc uitate, și exprimă încredere că acțiunea Puterilor pentru îmbunătățirea administrațiunei vilaetelor europene ale Turciei, va lua în considerațiune drepturile Românilor ca și pe acelea ale celor-l'alte populațiuni creștine din Macedonia.

*

Arestare. Autoritățile din județul Brăila au reușit să aresteze pe primejdiosul revoluționar bulgar Ivan Coeff, care se refugiase în comuna Urleasca.

Făcându-se perchisiție la domiciliul lui s'au găsit numěroase broșuri ale comitetului macedonean, scrieri d'ale lui Tolstoi și scrisori pe cari parchetul le-a tradus în românește.

Intr'una din acesceste scrisori, un oare-care Atanase Ivanoff amintește în treacăt de asasinarea lui Hristu Ilieff.

Ivan Coeff va fi expulzat, dacă nu va fi dovedit ca implicat în fapte petrecute în România.

*

O carte bună. Primim următoarele: Secta nazarineană este o plagă pe biserica noastra. Combaterea și înfrângerea acestei secte este lucru greu atât pentru încăpăținarea cu care nazarenii (pocăiții) țin la aceste învățături bazate pe te miri ce citate fals scoase și rău interpretate din sf. scriptură. O ușurare în privința aceasta ofere broșura: *„Dispute cu Nazarenii I."*, apărută în editura noastră. Broșura, ce în mai multe dispute înfrânge învățături nazarene, constă din $4^1/_2$ coale de tipar fin, și vindem exemplarul *numai cu 10 cruceri* (+ portul postal) și — încât comunele bisericești ar cumpěra mai multe exemplare spre împărțire între credincioși — chiar mai ieftin.

Tipografia și Librăria diecesană
în Caransebeș.

*

Din Ghilad. Comitetul parochial din loc sub conducerea mult onor. domn președinte al său *Aureliu Dragan*, paroch, mi-a votat un adaus personal de 120 cor.

Se vede că mult onor. domn Aureliu Drăgan, care a muncit pe acest teren aproape 25 de ani, știe să aprecieze după adevěrata valoare marele serviciu, ce un învățător harnic poate aduce comunei și neamului întreg.

Dee bunul Dumnezeu viață lungă m. on. părinte ca să sprijinească încă mult timp pe învățătorii săi. *Invățătorul.*

*

Petreceri. Reuniunea de cetire și cântări din Costei invită la *concertul* împreunat cu teatru și petrecere de dans, pe care 'l va arangia Duminecă la 9/22 Februarie 1903 în localitatea școalei din loc.

— Comitetul parochial gr.-or. rom. din Doman invită la *concertul* împreunat cu teatru și petrecere de joc ce se arangează cu concursul tinerimei române din loc, Duminecă în 9/22 Februarie 1902, în ospětăria „Popper" din Doman.

*

Concertul din Parța. Ni-se scrie: Corul vocal gr.-ort. rom. din Parța, sub conducerea zelosului învățător Avram Blasiu în 15 Februarie st. n. a arangiat un concert împreunat cu petrecere și joc, în favorul fondului corului bisericesc.

Toate punctele din program au fost foarte bine esecutate și viu aplaudate mai ales „Pisica" comedie în un act predată de mai mulți tineri români economi dintre cari Simeon Olariu, Gligor Radovan, Mihai Todor și Maria Blugă predând cu multă pricepere, au produs mult rîs.

Pot să afirm că concertul acesta a fost foarte cercetat și bine reușit. Au urmat apoi ca încheiere a concertului jocurile naționale „Bătuta și Călușerul", la care economul Nicolae Pau prin talentul și isteținea sa la joc a atras atențiunea întregului public.

La petrecere au luat parte întreagă inteligența din loc, anume; Domnii I. Russu paroch gr.-ort., G. Muntean paroch gr.-cat., Sörényi G. notar, I. Micleu, D. Foale, C. Suciu, Echer, B. Popovici, N. Popovici, Csiszár M., Hencz, S. Bulzu, I. Radovan, G. Ardelean, M. Popovici, Traila Muntean. etc.

Doamnele Russu, Muntean, Szörényi, Baritz, Blasiu, Ecker, Surescu, Popovici și d-șoarele Stoianovici, M. Berlovan, A. Berlovan și E Clipici.

Laudă se cuvine bravului învățător Avram Blasiu care prin hărnicia sa de când funcționează ca învățător a nisuit tot într'acolo ca poporul român să înflorească, așa de pildă din venitele dela petreceri și 'nmormântări au înființat o bibliotecă cu scopul de a înainta în cultură națiunea română plugară din loc.

Fie de model tuturor binevoitorilor națiunei române aceasta bravă faptă.

Timișoreanul.

*

Mulțumită publică. La *„Masa studenților"* dela gimnasiul public român gr.-or. din Brad au intrat în Ianuarie 1903 urm. contribuiri benevole: 1. dela dl *Rubin Patița*, adv. în Alba-Iulia, în memoria fer. *Dominic Rațiu*, oficial reg. în pens. în Hațeg 5 cor. 2. Dela *„Bocșana"*, institut de economii și credit 10 cor. 3. Dela d-na *Estira Sandbichler născ, Frâncu* din Brad texa le binefăcătoare pe vieață 20 cor. Marinimoșii binefăcători primească expresiunea profundei mulțumite! Brad, 3 Februarie 1903. *Comisiunea administrativă.*

POSTA REDACȚIEI.

Șiria. Am primit dosarul părintelui Sia și M. Credem însă că afacerile, tocmai pentru-că sunt de așa gravitate, întâiu să meargă pe calea oficioasă: la Consistor; apoi vom vedea.

St. R. în Pecica. Nimic ce se referă la acea fițuică murdară din Timișoara nu putem publica. Omul cinstit este dispensat să stea de vorbă cu acel bărbat.

Teodor Groșan și P. Benea, în Șiria De acei social-democrați să vě feriți ca de foc. Ei sunt niște jidani geșeftari, cari umblă să păcălească poporul. Fițuica lor „Vremea Poporului" e otrava satelor române. Românul cinstit nici de vorba să nu stea cu socialiștii, căror nu le trebue biserica nici nație.

Anonim, în Sas-Sebeș. Da, acum știm positiv ca la nunta lui Lazar Triteanu a avut loc de cinste și Măglaș. De, ce să le faci: Cine se aseamănă, se adună. De altfel e treaba domnilor Triteanu și Zovedeiu cu cine se întovărășesc.

Berzovenilor. Am primit scrisoarea despre isprăvile învățătorului G. Pleșu. Ori-cât de negligent ar fi însă în ale școalei, nu noi îl putem pune la regulă, ci faceți arătare la Consistor ear pentru isprava din 15 Februarie arătare la judecătorie. In foaie nu se pot pune asemeni lucruri.

Ab. 3259 în Hondol. Pentru trebuința proprie dacă îl cumperi, nu plateștii finanțiior nimic. In Arad, la Neumann găsești ori-ce cantitate. Poți comanda pe cale postală.

Alfa în Oravița. Cele petrecute, rele fiind, nu le aprobăm. Socotim însă că dacă am publica, neînțelegerile ar deveni și mai mari între cele două confesiuni. Ear noi de frăție și înțelegere avem trebuință, după cum atât de frumos scrii și D-Ta.

Multe alte corespondențe n'am avut nici răgaz a le ceti. Rugăm ca scriitorii lor să fie cu răbdare: le vom publica ori vom înștiința că nu se pot publica.

PARTEA ECONOMICĂ.

De eri piața de porci din Arad, de oare-ce boala cea [illegible], a încetat.

Prețul spirtului din Arad, 19 Februarie.

Spirt rafinat, vânzare mare	118.—
„ „ „ mică	120.—
„ brut vânzare mare	116.—
„ „ „ mică	119.—
100 chilograme borhot uscat	12.80.—13.—

Bursa de grâne din Budapesta

50 chlgr. grâu pe Aprilie	c.	7.49—7.50
„ „ sécară pe „	„	6.57—6.58
„ „ porumb pe Maiu	„	6.00 - 6.01
„ „ ověs pe Aprilie	„	6.08—6.09

Bursa comerciului cu porci din Kőbánya:

Raport dela 18 Februarie.

Porci grași (ungari), per. peste 400 Kgr.		122—126 fil
„ „ „ „ până la 300	„	——— „
„ „ „ tineri până la 320	„	128—130 „
„ „ „ tineri „ „ 250	„	127—128 „
„ „ (sérbi) per. peste 260	„	124—126 „
„ „ „ „ până la 240	„	122—123 „

Red. respons. **Ioan Russu Șirianu.**
Editor **Aurel Popovici-Barcianu.**

Inserțiuni și reclame.

INVITARE DE ABONAMENT.

„BUNUL ECONOM",

REVISTA PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORĂȘTIE (Szászváros).

Cea mai ieftină și totodată unica foaie românească în felul ei cu ilustrațiuni.

Costă:

pe anul întreg . . . . (2 fl.) 4 coroane
pe jumătate an . . . . (1 fl.) 2 „
Pentru România . . . 15 lei pe an.

Ctul. CASSEI DE PĂSTRARE POSTALĂ Nr. 10025.

= Numeri de probă gratis și franco. =

Abonamente se plătesc înainte și se pot face cu prima zi a ori-căret lunĭ.

898 3—10 *Administrația „BUNULUI ECONOM".*

Aĭ să cumperĭ ieftin şi să fiĭ îndestulit!

Sĕ cumperĭ ghete de ale luĭ Porter.

Favor de portret!

Se capătă:

Fabricat escelent!
Port uşor!
Lucru minunat!
Formă elegantă!

De dimineaţa până seara poţi alege
Telefon nrul 324.
Comandele prin postă se fac pe o corespondenţă de cinci fileri din **preţul curent.**

In prăvălia mare a luĭ Porter Vilmos Arad,

Szabadság-tér (piaţa libertăţii).

908 —1

„GAVOŞDIANA“

Insoţire economică de păstrare şi anticipaţiunĭ în Gavoşdia.

CONVOCARE

la a II-a adunare generală ordinară

a „Insoţirii economice de păstrare şi anticipaţiunĭ Gavoşdiana“ care se va ţinè în Gavoşdia la *22 Febr. 1903 st. n. la 2 ore p. m.* în sala caseĭ comunale.

Obiecte de pertractare:

1. Raportul direcţiuniĭ şi comisiuniĭ de supraveghere cu presentarea bilanţuluĭ pe anul de gestiune 1902.
2. Decidere asupra profituluĭ curat.
3. Staverirea reescomptuluĭ pro 1903. 909 1—1
4. Regularea salariilor.
5. Alegerea a 9 membri ordinarĭ şi 3 suplenţĭ în direcţiune.
6. Alegerea a 5 membri ordinarĭ şi 2 suplenţĭ în comisiunea de supraveghere.
7. Eventuale propuneri.
8. Esmiterea a 3 membri pentru verificarea protocolului adunăriĭ generale.

Direcţiunea.

Contul Bilanţuluĭ.

Activa				Pasiva			
Cassa în numĕrar . . .		240	85	Depun. fund. . C.	5629.66		
Cambiĭ escomptate . . .		8148	79	Dep. spre fruct. „	2340 73		
Mobiliar . . . C.	93.64			Cambiĭ reesc. . „	1008.57		
d. amor. de 10% „	9.37	84	27	Fondul de res. „	951.63	9930	59
Spese de fond. . „	622.77			Profit curat		518	95
d. amor. de 10% „	62.28	560	49				
Realităţi		1173	—				
Acţii de bancă		37	14				
Deposite		205	—				
		10449	54			10449	54

Contul profitului şi al perderilor.

Perderĭ				Profit			
Int. după rees. . C.	100.82			Int. de esc. . C.	1122.79		
Spes. de cancel. „	51.67			Taxe de intrare . „	37.—		
„ de asig. . „	22.54			Libele . . . „	34.55	1214	34
Am. d. sp. de fond. „	62.28						
Am. din mobiliar „	9.37						
Dare şi compet. „	193.58						
Inter. după dep. „	178.53						
Dare de inter. . „	17.85						
Diverse spese . „	58.75	695	39				
Profit curat		518	95				
		1214	34			1214	34

Gavoşdia, la 31 Decemvrie 1902.

Alesandru Mureşan m. p., director esec. — *Simion Willimir* m. p., cassar. — *Nicolae Groza* jun. m. p., contabil.

Direcţiunea:

Moise Blidariu m. p. *George Coşeriu* m. p. *Iuliu Ioanoviciu* m. p.
Lazar Borlovan m. p. *Dimitrie Gaşpar* m. p. *Vichentie Székeli* m. p.
Ioan Secoşan m. p. *Iohann Raszilier* m. p. *Moise Brebanu* m. p.
Leonhardt Beé m. p.

Esaminându-se şi conforontându-se cu registrele principale şi ausiliare s'au aflat în ordine şi esacte.

Comisiunea de supraveghiere.

Constantin Chevereşan m. p. *Franz Iuracsek* m. p. *Nicolau Groza* sen. m. p.
Dr. Schütze József m. p. *Victor Florescu* m. p.

904 2—20

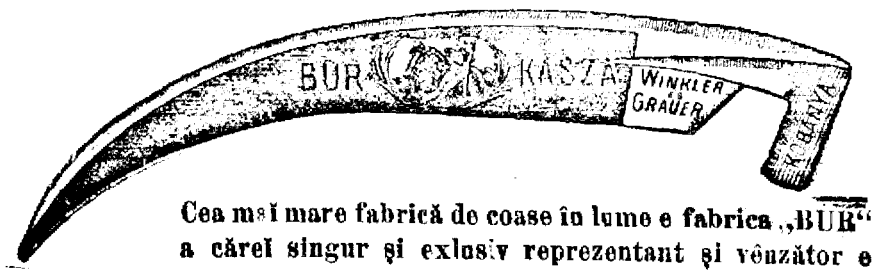

Cea maĭ mare fabrică de coase în lume e fabrica „BÚR“ a căreĭ singur şi exlusiv reprezentant şi vênzător e

WINKLER şi GRAUER

Kőbánya, Nr. 34.

Cine vrea să-şĭ cumpere o coasă bună şi trainică, acela să nu-şĭ cumpere coasă, până nu va cere dela firma de sus un catalog ilustrat, ce i se va trimite numaĭ decât gratuit. Lunile de iarnă sunt maĭ potrivite pentru adunare de comande.

Adunătorilor rabat! Garanţa deplină! Serviciu prompt!

Maĭ multe miĭ de scrisorĭ de mulţumită şi comendare stau la dispositie on. public. 1 briciĭ de transval 1 fl. 50 cr.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta. *Nu e leac secret.*

vindecă şi inviorează sub garanţie.

Aparatul acesta, vindecă şi foloseşte contra durerilor de cap, urechi şi dinţĭ, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţeĭ, ţiuiturĭ de ureche, bătaie de inimă, sgârciurĭ de inimă, astma, auzul greu, sgârciurĭ de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mânĭ şi picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi contra multor altor boale, carĭ la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insuşirea acestui aparat este, că vindecă nu numaĭ din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe departe vindecă cu succes bolile aflătoare, eară pe de altă parte e cel maĭ bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechĭ de 20 anĭ.

In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părţile lumeĭ, carĭ preţuesc cu mulţumire invenţiunea mea şi orĭ-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primeşte banii înapoi.

Unde orĭ-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care aflat în Germania, cât şi în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro magnetic prin deosebita-'i putere vindecătóre, e în genere cunoscut, apreciat şi respândit.

Chiar şi ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu întăire. 624 —143

Preţul aparatului mare e Cor. 6.
folosibil la morburĭ învechite.

Preţul aparatului mic e Cor. 4.
folosibil numaĭ la copiĭ şi la femeĭ de constituţie foarte slabă.

Locul central principal de vênzare şi espedare pentru ţeară şi străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K colţul str. Kálmán.

Tipografia „Tribuna Poporului“, Aurel Popoviciu-Barcianu.